

ТАТЫ «ЦЯЖАРАЦЬ І... НАРАДЖАЮЦЬ!»

(Заканчэне. Пачатак на 1-й стар.)
Увогуле, я ўпэўнены, што арганізм чалавека мае неабмежаваныя рэсурсы і здольны на ўсё. Я стаў угаворваць жонку «папрацаваць», дапамагчы нашаму малому нарадзіцца без усялякіх аперацый. Калі ўрачы прыйшлі, то апараты па-ранейшаму паказвалі трыццаць працэнтаў. Яны ўжо аддалі знак ісці ў аперацыйную, а потым паглядзелі маю жонку і аперацыю адмянілі. Трэба было хутка весці яе ў радзільную залу. А там адбыўся спраўданы чуд: у мяне нарадзіўся сын Давід! Гэтыя пацудзі не перадаць. І гонар, і пяшчота, і прыёмная стомленасць — усё разам. Я потым доўга не мог спаць, мне здавалася, што усё

юць... Калі ўзяўся за гуж, не гаварыў што не дуж!»
— Партнёрска роды адзначаны вельмі маюць сям'ю,— пагаджаецца Эльвіра Бурдавіцкая. — Цяпер стала больш мужчын, якія хочучь прысутнічаць на родах. Мужчыны сталі больш цікавіцца тым, што адбываецца з жонкамі ў час цяжарнасці, якія стараюцца ўсё зразумець і дапамагчы. Не ва ўсіх атрымліваецца быць разам у час роду. Не ўсе нашы радзільныя дамы прыстасаваныя да гэтага. На роды можна трапіць тады, калі ў радзільні ёсць свабодныя дародковыя пакой і радзільная зала.

Алена і Дзяніс ПРАВОЗРАВЫ з Дашай і Мішай.

Алена Прузаварава.— У радзільні ўсё такое чужое... Муж быў адзінай майай падтрымкай. Мне заўсёды было шкада жанчын, якія нараджаюць адны. Да роду жанчына — гэта адзін чалавек, пасля роду — зусім іншы. Мужы іх сустракаюць з букетам кветак, вязучь дадому. А дома жонка можа раптам расплакацца... Мужчыны глядзяць на жонак, быццам бы яны з іншай планеты, ім незразумела, з чаго б гэта, калі ў доме такая радасць — дзіця. Яны не ведаюць,

Дакладна я ведаў толькі тое, што ёй будзе балюча. Таму, каб крышку развясціць яе, узіў кніжку з анекдотамі.

маё жыццё змянялася... Імгненне ў радзільнай зале — і няма мяне былога.

— Так, гэта была спраўдана перамога, — падхопілае Галіна. — Калі б не муж, то і спраўданы мне зрабілі б «кесарава». У майей душы зніўкае пачуццё такой пяшчотнай цеплыні да мужа кожны раз, калі я ўзгадваю роды. Ён так засяроджана перажываў схваткі. А ў радзільнай зале, калі ў мяне не было ніякіх сілаў, ён падтрымліваў мяне за спіну...

Адметна, што Галіна не памятае, што ёй гаварылі ўрачы. Яна чула аднаго толкі мужа. Цяпер гэта агульняпрыняты факт: падчас роду жанчына лепш слухаецца таго, каму давярае. Муж тут можа стаць незаменым «перакладчыкам» для ўрачоў. Але самае каштоўнае ў партнёрска родах, кажучь тым, хто іх перажыві, гэта першыя гадзіны пасля нараджэння немаўляці. Калі ўсё страі і боль у мінуты, ва ўсім свеце ёсць толькі тры: маці, бацька і дзіця...

— Цяпер мы чакаем ужо пятае, — дадае Валянціна. — І заўсёды я быў і буду побач са сваёй Галінай. Цяпер стала больш цяжка трапіць на роды, аднак мы не здаёмся. Аднойчы ўрачы не хацелі пускка мяне ў радзільню, і мне давалося распрасіцца да трусой — дзеля ладзіфэкцыі! А Галіна стала нібы слуп у калідоры і сказала: «Не буду нараджаць без мужа!» Схапілася за мяне і не адпускала. Урачам давалося згадзіцца.

Валянцін і Галіна кажучь, што пасля першых родаў яны сталі нібыта адно целам. Перажытае яны парануюць за адчуваннем пасля шмадзённага паходу. Сябруе з людзьмі, аднак па-спраўданаму блізкамі яны становяцца толькі тады, калі перажываць разам нейкую прыгоду. Гэтае пачуццё можна памножыць у шмат разоў, калі трапілі на роды да уласнай жонкі. Адносіны пераходзяць нібыта на іншы ўзровень. Пачынае быць больш цінаць, разумець сваёго любімага чалавека. «Ды ўвогуле, няўжо мужчынам не крываўна, — кажа «цяжарны» тата. — У зачалці яны ўдзельнічаюць, першчэй выхадзі жонкі адно 9 месяцаў, а самы чужоўны момант прапуска-

— Я прайшоў агонь, вяду і медныя трубы, каб быць побач з жонкай на родах,— расказвае Дзяніс Прузаварава.— Маё жаданне было натуральным. Я жыву два гадзі за жонкай, і там лядчына ненармальным, калі муж не прысутнічае на родах. Там гэта — прымета нешчасливай сям'і. Таму я вельмі здзіўляўся, калі мяне ўрачы спырае не пусціці ў радзільную залу. Маяўляю, што вам там рабіць, яшчэ паспеаеце ўбачыць сваё дзіця. Я тады сказаў, што

Бацькі Марыя і Ягор КРАУЧАНКІ з двухгадовым Сямёнам.

яны нічога не разумеюць. Не ў іх, а ў мяне нараджаецца дзіця! Мне пусцілі. І калі нарадзіўся сын... Ён быў такі маленькі, такі міленькі... Я яго трымаў на руках, а ён моршчыўся, чмокаў губкамі, такі кранальны... Я не вытрымаў і заплакаў... Менавіта ў такіх момантах і адчуваеш сябе сапраўдным бацькам.

Калі нарадзілася дачка, Дзянісу таксама было няпроста трапіць у радзільню. У жонкі пачаліся дачасныя роды. Дзяніс кінуўся ў паліклініку па даведку, што здаровы. Прыбег да загадчыцы аддзялення, тлумачыць, так і так, жонку павезлі ў радзільню, патрэбна дала яна надакучыцца. Такія таты на ўрад ці будуць званыя жонцы ў разгубленасці і пытанні, чым маюла заняць або пакарміць, і калі яна, нарэшце, вернецца з крэмы.

— Мы хадзілі на спецыяльныя курсы, дзе мяне вучылі, як патрэбна сябе паводзіць на родах, чым дапамагаць ханай, як рабіць масаж, які памнае боль ад схваткі, — расказвае Ягор. — У радзільні пра нас ужо ведалі. Аднак што ні кажы, роды аказаліся нечаканасцю і для мяне, і для жонкі. Я ведаў, што

што з ёй адбываецца... Мне ж з мужам пашанавава. Ён усё разумеа, да таго ж я бацху, наколькі блізка адносіны ў яго з дзецьмі...

Спраўды, тыя мужчыны, якія «нараджалі» разам з жонкай, —

што з ёй адбываецца... Мне ж з мужам пашанавава. Ён усё разумеа, да таго ж я бацху, наколькі блізка адносіны ў яго з дзецьмі...

яны нічога не разумеюць. Не ў іх, а ў мяне нараджаецца дзіця! Мне пусцілі. І калі нарадзіўся сын... Ён быў такі маленькі, такі міленькі... Я яго трымаў на руках, а ён моршчыўся, чмокаў губкамі, такі кранальны... Я не вытрымаў і заплакаў... Менавіта ў такіх момантах і адчуваеш сябе сапраўдным бацькам.

Калі нарадзілася дачка, Дзянісу таксама было няпроста трапіць у радзільню. У жонкі пачаліся дачасныя роды. Дзяніс кінуўся ў паліклініку па даведку, што здаровы. Прыбег да загадчыцы аддзялення, тлумачыць, так і так, жонку павезлі ў радзільню, патрэбна дала яна надакучыцца. Такія таты на ўрад ці будуць званыя жонцы ў разгубленасці і пытанні, чым маюла заняць або пакарміць, і калі яна, нарэшце, вернецца з крэмы.

— Мы хадзілі на спецыяльныя курсы, дзе мяне вучылі, як патрэбна сябе паводзіць на родах, чым дапамагаць ханай, як рабіць масаж, які памнае боль ад схваткі, — расказвае Ягор. — У радзільні пра нас ужо ведалі. Аднак што ні кажы, роды аказаліся нечаканасцю і для мяне, і для жонкі. Я ведаў, што

асаблівых бацькі. У гэтым я яшчэ раз упэўніўся ў сям'і Краўчанкаў, дзе два гадзі таму нарадзіўся першынец Сямён. Бацька, Ягор Краўчанка, нібыта ўгадае думкі сына, ведае, якую цацку той прасіць і каведла. Яна надакучыцца. Такія таты на ўрад ці будуць званыя жонцы ў разгубленасці і пытанні, чым маюла заняць або пакарміць, і калі яна, нарэшце, вернецца з крэмы.

— Я шмат чытала пра роды, рыхтавалася да іх, але мне усё роўна было страшна, — гаворыць

схваткі — гэта балюча, і што яны з часам становяцца часцей і часцей. Менавіта так і нарастала маё хваляванне. Я быццам бы сам адчуваў схваткі. А ў ханцы, перад тым, як жонку павялі ў радзільню, я ёй так старанна зрабіў масаж, што сімкі засталіся.

— Гэта было самае смешнае, — дадае Марыя. — Мне балюча стала не ад схваткі, а ад яго масажу. Увогуле, я ўсе роды смяялася, нягледзячы на тое, што лязкала пад кропельніцай. Муж выглядаў, як сапраўдны медбрат. У іншых дародковых пакоях жанчыны стангалі ад схваткі. А ў нашым ішла незвычайная фотасесія: лежачы, я фатаграфавала мужа. Калі потым у радзільні зале ўсё, у тым ліку і Ягор, крычалі мне «Давай! Давай!», у галаве майай адгукалася недарэчнае: «Шайбу! Шайбу!»

— Асноўная умова партнёрска роду — узэмае жаданне, — гаворыць Эльвіра Бурдавіцкая. — Тут нічо не павінен цягнуць іншага. Жанчынам часта проста страшна заставаць у такі момант адной, і яны угаворваюць сваім мужоў прысутнічаць. Хоць сам мужчына, магчыма, не хоча. У такіх выпадках не атрымліваецца таго часеага наад, які патрэбна. Бывае і надварот. Жанчына лядчы, што гэта яе справа і што яна сама справіцца, а мужу вельмі хочацца прысутнічаць... Паводзіны жанчыны ў роду — непрадказальныя. Ёй могуць стаць непрыемнымі любыя дотыкі, нават самага блізкага чалавека. Мужчына павінен ведаць, што калі падчас роду жонка скажа, што не хоча яго бацьчы, гэта не значыць, што яна разлюбіла... Яна абавязкова захоча яго ўбачыць, але тады, калі народзіць дзіця, каб падзяліцца радасцю.

Бывае і так, што жанчына не можа нарадзіць без мужа. Яна нават не мысліць сябе на родах без яго. Партнёрска роды — вельмі індывідуальны рэч. На курсах сямейным парам расказваюць, як праходзяць роды, у чым заключаецца дапамога мужа, даюцца нават хатнія заданні, якія потым правяраюцца. Мужчына навуачнае кантраляваць дыханне і спецыяльным прыёмам, якія палячаюць схваткі. Спецыялісты ведаюць, што мужчына, які добра ведае, што адбываецца з жонкай, нібыта пранікаецца яе станам. Таму сумесныя заняці вельмі карысныя, нават калі партнёрска роду не будзе.

Наталія ТАЛВІНСКАЯ. Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

«Гарачы» тэлефон «Звязды» 287 17 41

Прадастаўленне дадатковых ільготаў асобным катэгорыям грамадзян не плануецца

Мінчанка Валянціна Сяргеўна Дабрыцкая — дачка загінулага падчас Вялікай Айчыннай вайны воіна. «А ці з'яўляюся я афіцыйна членам сям'і загінулага? Ці належаць мне якія, хоць бы мінімальныя, ільготы? Ці можна такіх людзей, як я, узвесці на ўлік, каб хоць бы ў перспектыве аказаць нейкую матэрыяльную падтрымку?» — пыталася заўяціца. Падчас эмацыянальнай размовы, расхвалываўшыся, Валянціна Сяргеўна прыгадала, наколькі цяжка было працаваць у жыцці — самастойна — тым, хто згубіў бацьку. «Зарас усе мя ўжо ў сталым узросце, чаму б не прадугледзець для такой катэгорыі насельніцтва хоць бы якія сціплыя ільготы?..»

Закон Рэспублікі Беларусь ад 17 красавіка 1992 года «Аб ветэранах» і рэдакцыі Закона Рэспублікі Беларусь ад 12.07.2001 г. (далей — Закон) устаўноўілае прававыя асновы і меры сацыяльнай абароны ветэранаў, асобаў, пацярпелых у гады Вялікай Айчыннай вайны», паведмілі намя у Міністэрстве працы і сацыяльнай абароны. І далей, што ў адпаведнасці з Законом да грамадзян, што пацярпелі ад наступстваў вайны, аднесены: члены сем'яў загінулых, ваеннаслужачых, партызан і падпольшчыкаў, загінулых (памерлых) у гады Вялікай Айчыннай вайны і пры выкананні воінскіх (службовых) абавязкаў; колішнія вязні фашысцкіх канцлягераў, турмаў, гета і колішнія неўпавяналетнія вязні іншых месцаў прымусовага ўтрымання; інваліды з дзяцтва ў выніку ранення, кантузі, калецтва, звязаныя з баявымі дзеяннямі ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны або наступствамі ваенных дзеянняў.

Закон да катэгорыі «члены сем'яў загінулых (памерлых)», на каго распаўсюджаны сацыяльныя ільготы, адносіць: бацькоў; мужа (жонку), які (якая) не ўступалі ў новы шлюб; дзятцей (у тым ліку ўсынвоўленых) і іншых ўтрыманцаў загінулага (памерлага), якія атрымліваюць пенсію з выпадку страты карміцеля.

Адзіным крытэрыем аднесення дзятцей да катэгорыі сем'яў загінулых з'яўляецца атрыманне імі пенсій за загінулага (памерлага).

Упарадкаванне сацыяльных ільготаў і гарантый для асобных катэгорыяў грамадзян не мае на ўвазе пашырэнне кола ільготаў і льготных катэгорыяў, а таксама ўнесення змяненняў і дапаўненняў у заканадаўства, звязаныя з дадатковымі ільготамі асобным катэгорыям грамадзян, у тым ліку і членам сем'яў загінулых (памерлых) ваеннаслужачых пры выкананні абавязкаў ваеннай службы.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Шэраг трагічных супадзенняў, недахопы ў рабоце... і арганізацыйныя вывады

Бяда здарылася ў адзін з першых дзён новага года ў Івацэвіцкай райбальніцы. У рэанімацыю паступіла дзіця з цяжкім захворваннем. Мясцовыя медыкі прынялі рашэнне везці маленькага пацыента ў абласную бальніцу і выклікалі спецыяльную машыну. Але адзін брэсцкі рэанімабальніцаў аказаўся няспрыяным, другі вез хворгага з Баранавіч у Мінск. Выратаваць дзіця івацэвіцкім урачам на месцы не ўдалося. Праз некаторы час бацькі малога, якому не было і двух гадоў, звярнуліся ў пракуратуру.

Абураліны выпадкі меў месца зусім нядаўна ва ўстанове «Брэсцкае абласное паталаганатамічнае бюро». Там пералатылі целы двух нябожчыкаў, і сем'ям выдалі чужых памерлых родзінцаў.

На пазачарговым пасяджэнні Брэсцкага аблвыканкама разгледжана пытанне аб неадпаведнасці стану спраў у галіне аховы здароўя. Ад сваіх абавязкаў вызваленыя начальнік упраўлення аховы здароўя аблвыканкама Валянцін Мілашэўскі. Калегі ўпраўлення рэкамендавана таксама вызваліць ад абавязкаў галоўнага ўрача Брэсцкай гарадской бальніцы хуткай дапамогі і начальніка паталаганатамічнага бюро.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Абзац

• Колькасць аўтатранспарту ў Мінску сёлета, паводле ацэнак, павялічыцца на 40 тыс. адзінак. Як адзначалася на аперацыйнай нарадзе ў мэрыі горада, вельмі актуальным застаецца пытанне будаўніцтва ў сталіцы аўтапаркоў, якіх сёння краіне недастаткова, у выніку чаго аўтаматары ставяць аўтамабілі ў дварах, каля адміністрацыйных будынкаў, што стварае перашкоды для спецтранспарту. Старшыня Мінгарвыканкама М. Паўлаў распрадзіўся на працягу тыдня прааналізаваць сітуацыю і намеціць меры для выпраўлення становішча.

• Заклучаны кантракт на пастаўку ў Беларусь венецуэльскай кавы «Мікелачалеагандаль» і венецуэльскае прадпрыемства CAFFE VENEZUELA падпісалі кантракт куплі-продажу першай партыі кавы аналагічнай гандлёвай маркі ў аб'ёме 20 тон.

• 3 мэтай суіцыду 19-гадовая жыхарка Магілёва выскачыла з акана кухні на 9-м паверсе. 3 траўмай яна была дастаўлена ў рэанімацыйнае аддзяленне гарадской бальніцы хуткай дапамогі. Выратавала яе тое, што, падаючы амаль з 20-метровай вышыні, яна зачэпілася за дрэва, з якога яе знілі суасудзі.

• У дачыненні да жыхаркі адной з вёсак Астравецкага раёна ўзбуджана крымінальная справа па ч. 1 арт. 144 «Прычыненне смерці па неасцорожнасці» КК Беларусі. Яна падарэзала ў тым, што па неасцорожнасці напалаі сваё 4-гадовае дзіця 30-працэнтным вострым перакісу вадароду. Дзіця, выпіўшы каля 50 г раствору перакісу вадароду, памерла. Жанчына 1979 года нараджэння, якая працуе цырульнікам і, на допыце патлумачыла, што пераблытала перакіс з дзіцячым харчаваннем.

• У Маскве скрадзеныя рэдакцыйная машына газеты «Известия», урон перавысіў мільён расійскіх рублёў. Як паведамілі ў праваахоўныя органы вадзіцель, аўтамабіль Volvo S80 скралі невядомыя каля дома па вуліцы Дубінскай.

• У Індыі 33-гадовая цяжарная жанчына ехала ў агульным вагоне цягніка, вяртаючыся з медыцынскага агляду. Ноччу яна пакарысталася туалета ў вагоне, а праз некалькі імгненняў яна з жамы вывяліла, што пазбавілася ад свайго дзіцяці. 7-месячнае дзіця пакінула сваю маці, выпіўшы на насып паміж рэйкамі. Паводле слоў родзіча парадзіці, яна была практычна ў непрытомным стане, калі паведаміла яму пра гэта. Ён ірануў стоп-кран, але састаў папсе да таго часу праехаць дзве станцыі. Немаўля вагой усяго 1,4 кг было выяўлена накіраваным на пошук праходчыкам прама на каменнай падушцы сталёвай магістралі. Дзятчынка пасілена ад холоду і гучна крычала, але не атрымала нават драпінаў, як канстатавалі медыкі.

• У брытанскай сталіцы пабудаваны да з бясплатных газет. Ініцыятар інтэрактыўнага твора Самар Ірэк усталёўваў на тэрыторыі выставачнай галерэі драўляныя каркасы і прапанавалі лонданцам напоўніць яго бясплатнымі газетамі, якія распаўсюджваюцца ў горадзе. У выніку быў пабудаваны дом вышынёй больш як тры з паловай метры, на які пайшло больш за 120 тыс. газет. Чыгуначная кампанія ахваравала на гэты праект больш за 2 тоны газет, якія пакінулі ў вагонах пасажыры. Дом праціаць да нядзелі, а потым яго адправіць на перапрацоўку другаснай сыравіны.

Поўны абзац

• У Італі прыняты закон, які заклікае абараніць правы сямейных пар. Як паведамілі інфармагенцыі, вышэйшы апеляцыйны суд краіны заклікаў жанчын ігнараваць. Але толькі тым, хто здрадзіла сваім мужам. Паводле меркавання распрацоўшчыкаў, гэта будзе «падман дзеля выратавання», замацаваны на заканадаўчым узроўні. Выратаваць мяркуецца мужчынскі гонар. Ігнараваць усюды, у тым ліку і ў судзе, каб пазбегнуць, пер-пашае, «ускладненняў у сям'і і, па-другое, каб захаваш рэпутацыю мужоў. Цяпер судзіць вырашаюцца, ці можна падобны падман дазволіць і для мужчын.

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

Уважаемые акционеры ОАО «Мостоотряд № 88»

27 марта 2008 года состоится внеочередное общее собрание акционеров ОАО «Мостоотряд № 88»

Собрание пройдет по адресу: г. Минск, ул. Промышленная, д. 16, третий этаж, актовый зал.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

- О внесении дополнений в Устав ОАО «Мостоотряд № 88».
- О предоставлении безвозмездной (спонсорской) помощи футбольному клубу «Дорожичи».

С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться по указанному выше адресу в рабочие дни с 20 марта по 26 марта 2008 г. с 13 до 17 часов у председателя Наблюдательного совета, а в день собрания — в помещении, где оно будет проводиться — в актовом зале в здании управления на третьем этаже.

Регистрация участников собрания с 15.50 до 16.25 по месту проведения собрания.

Начало работы собрания 27 марта 2008 года в 16.30.

Список акционеров для участия в собрании составлен по состоянию на 10 марта 2008 года.

Для регистрации при себе иметь следующие документы: акционеру Общества — паспорт, представителю акционера — паспорт и доверенность.

УИИ 100299744

На слуху

Затриманы крэдзіцелі таксіста

«Звязда» ўжо паведамляла пра разбойны напад у Мінску на 25-гадовага вадзіцеля таксі: двое невядомых пад пагоразы нажа завалодалі тады аўтамабілем і зніклі з месца здарэння. І вось праваахоўнікам удалося затрымаць крэдзіцелю пацярпелага.

Як паведамілі карэспандэнту «Звязды» ў аддзеле інфармацыі і грамадскіх сувязяў ГУУС Мінгарвыканкама, выкладзенае аўто — «Крайслер-Неон» было знойдзена праз некалькі гадзін пасля нападу паблізу вёскі Кляноўка Дзяржынскага раёна. А вось залучыцца па гарачых слядах узвесці не ўдалося і для іх пошукі давялося заздэіняцца значныя сілы міліцыі. У выніку ў хуткім часе супрацоўнікамі крымінальнага вышукі МУС, ГУУС Мінгарвыканкама і Маскоўскага РУУС удалося ўстанавіць асобы крымінальнікаў. Імі аказаліся жыхары сталіцы 18 і 20 гадоў, адзін з якіх раней асуджаны за крадзеж і хуліганства. Праз пець дзён пасля ўчынення злачынства пры падтрымцы супрацоўнікаў палка міліцыі спецыяльнага прызначэння ГУУС падазронных затрымалі на вуліцы Сурганава і змясцілі ў ізалятар часовага ўтрымання.

Ігар ГРЫШЫН.

Хлопец спяшаўся...

28-гадовы жыхар вёскі Красная Гомельскага раёна, якому патрэбна было тэрмінова зайсці ў сваю кватэру (а ключа ў яго на той момант ад яе не было), вырашаў залезці туды з вуліцы. Не дасягнуўшы свайго чацвёртага паверха, ён упаў на зямлю і з пераламмі трапіў у бальніцу.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Спачатку «Рэно», а затым «Таёта»

Восьмага сакавіка каля в. Аляксейкі Івацэвіцкага раёна аўтамабілі «Рэно» наехаў на пенсіянерку, якая ляжала папярэц дарогі. Адразу ж за «Рэно» на жанчыну зрабіла наезд і «Таёта».

Вадзіцель апошняй быў п'яны, да таго ж пазбавлены праваў. З месца аварыі ён з'ехаў. Пенсіянерка схапіла адразу ж. Вадзіцеля «Таёты» затрымалі, кіроўца «Рэно» быў шчэравым.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

ЛЮДЗІ З ЧОРНЫМ ЧАМАДАНЧЫКАМ

Луца, ліхтар і, калі пашчасціць, фотаапарат. З такім наборам гадоў сто таму сышчыкі раскрывалі злачынствы. У наш час на змену і на дапамогу гэтым простым рэчам прыйшлі электронныя базы і прыборы для вызначэння ДНК. Сённяшнім «пінкертнам» і «пуаро» дапамагаюць знаходзіць рэчывыя доказы супрацоўнікі спецыяльнага аддзела міліцыі. Разам з кіраўніком аднаго з іх — начальнікам экспертна-крывіналістычнага аддзела Ленінскага РУУС г. Мінска, падпалкоўнікам міліцыі Валерыем Пятрушчанкам карэспандэнт газеты даведаўся, што ж хаваецца ў нетрах знакамітага «чорнага чамаданчыка» — незаменага памочніка кожнага эксперта-крывіналіста.

Генетычны код забойцы захаваецца назаўжды... Рэальныя прыборы экспертаў ужо не сустрапаць кіношным. Напрыклад, адпачыці пальцаў у затрыманых ішчэ нядаўна здымалі «дэдаўскім» спосабам, проста намазвалі рукі чорнай фарбай ці тушшу і прыкладвалі да паперы. Сёння папярковы картатэкі з тысячамі «пальчыкаў» злучаюцца зямнілі электронныя носьбіты. У міліцыянераў з'явіўся прыбор для дакты-ласкапіі (зняцця адпачыткаў), які яны называюць «жывым сканерам». Пры яго дапамозе ўзоры на скуры фіксуюцца і заносяцца ў камп'ютарную памяць, калі проста пакладзець далонь на спецыяльную паверхню. Гэта стала магчымым, калі па ўсёй краіне пачалі актыўна ўкараняцца спецыяльныя аўтаматызаваныя інфармацыйныя сістэмы (АІС). Яны сталі асноўным сродкам экспертаў-крывіналістаў.

Сучасных распрацовак на ўзбраенні крывіналістаў з'яўляецца усё больш. Напрыклад, дзесяць гадоў таму ў Беларусі была толькі адна спецыяльная камера, якая пры дапамозе пары выяўляла сляды рук на розных паверхнях. У месцах, дзе іншыя прыстасаваны проста не былі здольныя вызначыць пакінутыя зланычымі «знакі».

— Не ўсе эксперты працуюць аднолькава. У Злучаных Штатах здымаюць толькі сляды, у нашай краіне вымаюцца сляды разам з носьбітамі, і потым у лабараторыях даследуюць усё, — кажа падпалкоўнік. — У Расіі сістэмы АІС не вельмі распаўсюджаны, там працуюць па іншым прынцыпе. Таму мы часам абмываемся вопытам з калегамі, вучымся адзін у аднаго.

Валерый Пятрушчанка паказвае інструменты экспертаў.

— Вось дактыласкапічныя парашкі, магнітныя і не магнітныя, для розных паверхняў. Ёсць парашкі, якія свеціцца пры апрацоўцы. Гэта часам бывае неабходна. Вось састаў, які выкарыстоўваецца для прыгатавання злечных масак для фіксацыі выняткаў слядоў абутку. Быў выпадак, калі падазроны паспрабаваў знішчыць рэльеф абутку — зубамі выгрызаў падэшву сваіх ботаў. Аднак перад гэ-

ПРАБЛЕМЫ «ДАЧНЫЯ»... І НЕ ТОЛЬКІ

На тэрыторыі Смалевіцкага раёна знаходзіцца 11 сельскіх і адзін пасялковы Саветы. У 187 населеных пунктах, размешчаных у сельскай мясцовасці, пражывае 27 тысяч чалавек. Прычым памеры сельсаветаў (які колькасць жыхароў у іх) адрозніваюцца ў разы.

Самы маленькі — Юр'еўскі. Тут усяго 900 жыхароў. Самы буйны — Пліскі, дзе колькасць мясцовых жыхароў 5 тысяч чалавек. У раёне 10 сельсаветаў-дачарных арганізацый, землі якіх часам размяшчаюцца на тэрыторыі некалькіх сельсаветаў. Напрыклад, пашні прыватнага ўнітарнага прадпрыемства «Азярыцкі-Агра» знаходзіцца на тэрыторыі Азярыцка-Слабадскога, Забалацкага і Прылепскага сельсаветаў. У самым Прылепскім сельсаветае ёсць землі яшчэ дзюх гаспадарак, але цэнтральныя сядзібы ўсіх трох прадпрыемстваў вынесены па-за межы азначанага сельсавета. Усё гэта значна ускладняе работу старшын сельвыканкамаў.

Цяпер мы распрацоўваем пытанне аб рэарганізацыі і рэструктурызацы сельсаветаў, — расказвае старшыня Смалевіцкага раёнага Савета дэпутатаў Геннадзій МЕРКУЛЬ.

Абазначым межы адміністрацыйна-тэрытарыяльных адзінак такім чынам, каб яны па магчымасці супадалі з межамі асобных гаспадарак. Даўно падлічана, што для нармальнага функцыянавання мясцовых органаў улады аптымальна колькасць жыхароў на тэрыторыі аднаго сельсавета — 2,5 тысячы чалавек. Натуральна, што

Юр'еўскі сельсавет, дзе ўсяго 900 жыхароў у дзевяці населеных пунктах, патрабуе аб'яднання з больш буйнымі суседзямі. Праўда, пакуль што мы на пэўны час вымушаны спыніць усе работы па рэарганізацыі адміністрацыйна-тэрытарыяльных адзінак — у сувязі з маючым адбыццям перапісу насельніцтва. А ў перспектыве плануем пакінуць замест 12 сельсаветаў 9. Натуральна, пасля пераўладкавання дзевяціцца перагледзець схему транспартнага забеспячэння. Сёння асаблівых скаргаў наконт маршруту грамадскага транспарту ў нашых грамадзян няма. Адзінае пытанне, якое пакуль не ўдаецца вырашыць, датычыцца Пекалінскага сельсавета. Яго жыхары просяць увесці дадатковы аўтобусны рейс па выхадных. Мы звярталіся да дырэктара мясцовай аўтабуса, аднак там падлічылі, што ім гэта будзе зусім нявыгадна, бо пасажыраток малы, а працягласць маршруту даволі значная. Цяпер збіраемся выйсці на прыватных перавозчыкаў (маршрутных таксі).

За мінулы год у раённым Саветае было зарэгістравана 96 аб'яўленых зваротаў грамадзян. 90 з іх вырашаны на карысць мясцовых жыхароў, яшчэ 6 знаходзіцца на дэпутацкім кантролі. Гэта пытанні, якія не ўдаецца вырашыць. Як, напрыклад, паляпшэнне якасці вады. У раёне няма станцыі абезжелезвання, хоць утрыманне жалеза ў вадзе перавышае ўсе санітарныя нормы. Патраба ў будаўніцтве станцыі ёсць, аднак фінансавых магчымасцяў для вырашэння азначанай праблемы пакуль няма.

Ёсць пытанне і па жыллёвых кааператывах. І ў саміх Смалевіцках, і ў раёне сёння будзеца шмат жылля. Аднак гэты паказчык можа быць значна вышэйшым, калі б не недахоп будаўнічых арганізацый. Так, у пасёлку Акцябрскі Пліскага сельсавета сфарміраваны кааператывы колькі часу не мог знайсці падрачыка.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

НОВЫ «АДРАС» ДАПАМОГІ

Наталля Пыхык з вёскі Дрычын адна выходца траіх непаўналетніх дзяцей, Сяргей Ракіцкі з пасёлка Дружны вымушаны звольніцца, каб даглядаць жонку-інваліда, а 78-гадовая жыхарка вёскі Скобраўка Кацярына Аляксандраўна Цымановіч атрымала ў маладосці цяжкую траўму нагі, з-за чаго не магла працаваць і, як вынік, цяпер мае невялікую сацыяльную пенсію... Прыводзіць прыклады складаных, здавалася б, безвыходных сітуацый можна і надаць. Прычым часта ці не адзіным выйсцем тут застаецца адрасная сацыяльная канстатаваць: ужо ў студзені — лютым гэтага года на атрымманне адраснай падтрымкі ў Пухавіцкім раёне было пададзена 157 заяў, або амаль увосем разоў больш, чым за аналагічны перыяд летась.

Зважай на пражытковы мінімум

З сярэдзіны снежня мінулага года штомесячны «адрасныя даплаты» выраслі з 60 да 100 працэнтаў бюджэту пражытковага мінімуму. Сёння права на адрасную дапамогу маюць адзінока грамадзяне і сем'і з даходам менш за 200 080 рублёў на чалавека ў месяц. А сама сума падтрымкі складае розніцу паміж 200 080 рублямі і ўсімі крыніцамі паступленняў — заробкам, пенсіямі, іншымі дапамагамі, коштам ільгот.

— Рост «планкі даплат» зрабіў адрасную сацыяльную дапамогу нашатам больш важкай, у параўнанні з мінулымі годам яе сярэдні памер узрос у 2,2 раза, — кажа начальнік упраўлення па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Пухавіцкага райвыканкама Аляксандр Васілеўскі. — А ў сваю чаргу гэта прывяло не толькі да павелічэння колькасці зваротаў, але і да змянення непасрэдна складу атрымальнікаў. Першы вопыт паказаў: у параўнанні з

удзельная вага пенсіянераў і інвалідаў I і II груп, што жывуць са сваякамі, поўных сем'яў з 1—2 дзецьмі, сем'яў, якія выходзяць дзяцей-інвалідаў. Сярод атрымальнікаў з'явіліся чалкам новыя катэгорыі — скажам, інваліды «працоўнай» III групы.

Нягледзячы на тое, што ў мінулым годзе зменшылася доля няпоўных і шматдзетных сем'яў, адзіночкі пенсіянераў і інвалідаў. Аднак стала большай

Даварай, але... прайрай

Але для атрымання адраснай дапамогі чалавек у праца-

Старшыня ўпраўлення па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Аляксандр Васілеўскі.

Брыгада сацыяльных работнікаў Дрычынскага сельсавета.

здольным узросце і без значных праблем са здароўем павінен працаваць, а ў горшым выпадку — знаходзіцца на ўліку ў службе занятасці. Прычым падыход да беспрацоўных на Міншчыне асаблівы. Як правіла, ім прапануюць уладкавацца і прызначыць сацыяльныя выплаты не на тры, а ўсяго на адзін месяц — як кажуць, да першай зарплаты.

У адраснай дапамозе могуць удзельнічаць грамадзян, якія маюць ва ўласнасці больш за адзін дом ці кватэру, здаюць у арэнду жыллё, гараж ці іншую маёмасць, у якую ўключана заснавальнікам камерцыйных структур, навукаюцца на платнай аснове, не

працоўваюць прсыядабны ўчастак, а таксама асобам, якія... выязджалі на адпачынак за мяжу. І, да слова, менавіта выязны турызм ужо становіцца перашкодай для прызначэння падтрымкі ў тым жа Пухавіцкім раёне.

— Нарэшце, падставай для адмовы будзе прадставленне недакладных звестак аб даходах, — працягвае Аляксандр Васілеўскі. — Фармальна жанына можа лічыцца адзінокай маці, але жыць з грамадзянінам мужам, чалавек можа мець нізкую пенсію і пры гэтым весці сумесную гаспадарку разам са сваімі зусім нябеднымі сваякамі.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

УСЕ Ў ЗБОРЫ

Сход старастаў прайшоў у тры этапы на Пружаншчыне

У Пружанскім раёне вырашылі правесці нараду са старастамі не так, як раней, а па-іншаму. Не збіраць паўтары сотні людзей у адной зале, не чытаць дакладу, не слухаць загады падрыхтаваных выступленняў, а наладзіць сходы невялікія, каб выслухаць усіх, даведацца, якія праблемы ёсць у кожнай вёсцы. У 245 населеных пунктах раёна абрана 175 старастаў. Яны і сабраліся на свае нарады запатна ў Пружанах, Ружаных і Шарашове.

Ад лазні да радыёвяшчання

Калі аўдыторыі суразмоўцаў збіраліся невялікія — ад 40 да 60 чалавек плюс прадстаўнікі паўтара дзесятка раённых службаў, то гэтыя сустрэчы выліваліся ў гутарку, а часам і палеміку аб самым набалелым. І замест папярэдня заплаваных паўтара—дзюх гадзін працягваліся па тры—тры з паплавой гадзіны. Медыкі, камунальнікі, электрыкі, газавікі, дарожнікі, паштавікі, кіраўнікі гандлёвых арганізацый, бытавога абслугоўвання, упраўлення па працы і сацыяльнай абароне — словам усе раённыя службы разам са старастамі падарылі разбіраць праблемы кожнай вёскі.

І на кожным з занальных сходаў узнімаўся праблема лазняў. У многіх вёсках гэтыя патрэбныя сацыяльныя аб'екты закрыты. Даўно не працуюць лазні ў Вялікім Сяле, Бакунах-2. Стараста вёскі Роўбіцк з гэтай нагоды выступаў вельмі эмацыянальна. У яго населеным пункце лазня не працуе амаль дзесяцігоддзе. Раней яскоўцу можна было памяцца ў душавых фермы або цагельнага заводу, цяпер і названыя прадпрыемствы пазбавіліся выгод. Галоўны санітарны ўрач раёна Эдуард Лагун адзначыў, што райвыканкамам пастаўлена задача перад адпаведнымі арганізацыямі да пачатку пасяўной кампаніі ўсе лазні «запусціць». Ці ўдасца задачу вырашыць поўнасцю, пакуль невядома. Прадпрыемства «Камунальнік» возьме на свой баланс памывачныя аб'екты ў тым выпадку, калі яны больш-менш даведзены да ладу. А ў тых лазнях, што не працавалі гадамі, які парадка? Былі выпадкі, калі названае прадпрыемства наладжвала работу лазняў, падаючы туды гарачую ваду, а памышканне пры гэтым не ацяплялася. І не многа знаходзілася ахвотнікаў паспрабаваць такі экстрым, асабліва зімою. Але старасты настойвалі на сваім: значыныя лазні трэба адкрываць. У рэшце рэшт гэта пытанне культуры. Як і «няёмкія» пытанне туалетаў. У многіх вялікіх населеных пунктах няма грамадскіх туалетаў або яны не адпавядаюць санітарным патрабаванням, ёсць шмат нараканняў на стан санвузлу ў школах і дзіцячых садках.

Старасты вёсак ружанскай зоны скардзіліся на складанасці ў атрыманні медыцынскай дапамогі жыхарамі аддаленых населеных пунктаў. Гарадскі пасялак Ружаны знаходзіцца за 45 кіламетраў ад Пружан. А яскоўцам, якія жывуць за дзесятак кіламетраў ад Ружан, трапіць на прым'ем да вузкага спецыяліста ў раённую паліклініку бывае вельмі няпроста. Таму старасты прапанаўвалі наладзіць прым'ем некаторых спецыялістаў у Ружанскай паліклініцы па графіку. Галоўны ўрач РТМА Іван Пачынчык доўга і падарына тлумачыў людзям парадка прым'ем асобнымі спецыялістамі, расказваў пра колькасць стаяк урачоў таго ці іншага профілю, якая строга рэгламентавана. Кіраўнік устаноў аховы здароўя праінфармаваў, што хутка ў Калазубах і Варанілавічах, аддаленых вёсках ружанскай зоны, з'явіцца новыя будынкi ФАПАў.

У ходзе абмеркавання надзённых праблем узнікла пытанне аб правяддзеным радыё. Аказваецца, 40 працэнтаў населеных пунктаў жывуць без радыё. Справа ў тым, што пры замене апарату электрасетак і пры пераводзе тэлефонных ліній на падземны кабель, пра радыё часта «забыліся». Вёскі паступова заставацца без прывычных радыёпунктаў. Першымі заблі трывого супрацоўнікі МЧС: няма магчымасці, напрыклад, аб'явіць штармавое папярэджанне. І гэта, на жаль, праблема не толькі Пружанскага раёна.

Дарэчы, вельмі многія пастаўленыя пытанні, прапановы, выказаныя прадстаўніцтвам яскоўцаў, аформлены ў асобны пратакол даручэнняў самым разнастайным службакам. І выкананне ўсіх пунктаў будзе кантраляваць раённы Савет дэпутатаў. Адно з такіх даручэнняў атрымаў райсплэжысаюз па прапанове старасты вёскі Шчытна Варанілавіцкага сельсавета Зінаіды Каплі. Аўтаграма з таварамі не заўсёды выходзіла ў вёску па графіку, натуральна, што стараста агучыла незадаволенасць сваіх аднаўскоўцаў.

Дарожна-малочныя агрэхі

Каму болей за ўсіх дасталася ад старастаў, дык гэта дарожнікам. Дарогі Шарчова—Шарашова, Сухопаль—Мурава, Шарашова—Брады, Ружаны—Варанілавічы, Далкі—Калазубы, Зеленавічы—Магілёўцы вымушальвае жадаць лепшага. Здаралася, што яскоўцы сваімі пытаннямі, што называецца, прыцкалі спецыялістаў дарожных службаў да сцяны: калі на той ці іншай дарозе апошні раз працаваў грэйдар? Гандляры аўтаграмаў скардзіцца, што пакуль дзяржава ў іншую вёску, шклянна тара не раз лаб'ецца. А вадзіцель малакавоза ў спіку баіцца, каб замест малака на прым'емны пункт не прывезці гатовае масла. Больш за ўсё раздзелу ў працоле даручэнняў датычыцца дарог. І даручэнні запісаны не толькі наконт таго, дзе падрэаўняць, засыпаць ямы. У Вялікіх Якавічак па прапанове старасты Яўгена Мацько будзе ўстаноўлены знак абмежавання хуткасці руху, а ў Рудніках — новы аўтапавільён каля школы.

Шмат пытаньняў узнікала па ўтрыманні асабістага статку і здачы малака. Стараста вёскі Навасёлкі Хараўскога сельсавета гаварыў аб тым, што хвалюе яго аднаўскоўцаў. Вялікі працэнт ялавасці кароў на ўласных падворках абумоўлены нізкай якасцю насеннага матэрыялу. У сувязі з гэтым адпаведныя службы атрымалі канкрэтныя даручэнні.

Да некаторых службаў былі даведзены заўвагі, якія можна назваць кур'ёзнымі. Так, у вёсцы Бярэзніца камунальнікі забыліся... браць плату за вывас смецця. Ахдоў вывозяць ўжо год, а грошай не бяруць. Можна было б зрабіць выгляд, што так і трэба, але стараста я чалавек сумленны ўказала службе на яе недапрацоўку. А вась за што людзі дзякавалі, дык гэта за бытавы аўтобус. Вядома, не абыхалася без заўваг і службы быту, але клопат дзяржавы пра бытавыя паслугі, якія прыходзяць на колах у многія вёскі, быў адзначаны. Пазалетася тры раёны вобласці атрымалі такія аўтобусы: Івацэвіцкі, Столінскі і Пружанскі. Паводле слоў дырэктара РКБА Анатоля Гвоздзіка, аўтапрыёмны пункт цяпер абслугоўвае 50 вёсак раёна. Па графіку прыходзіць аўтобус, дзе цырульнік-прыёмчык аказвае паслугі і прымае казаны. І людзі прывыклі, спяшаюцца да аўтобуса, каб зрабіць прычоску, здаць у рамонт адзенне, абутак, бытавую тэхніку.

Савет старастаў

Нарады былі задуманы і праведзены як абмеркаванне праблем. І толькі лічаныя хвіліны заставаліся на абмен вопытам, ушаваннем лепшых. Некаторыя старасты былі адзначаны граматамі раёнага Савета дэпутатаў.

— Нарады старастаў у тры этапы прайшлі вельмі плённа, — пракаментаваў мерапрыемства старшыня раёнага Савета дэпутатаў Віктар Макарэвіч. — Стала вядома, што ў выбары формы мы не памыліліся. На нашых форумах не было аб'явак і пасіўных, усё ўдзельнічалі, спрэчаліся, выказвалі прэтэнзіі і прапановы. Засталіся задаволенымі і кіраўнікі большасці раённых службаў. Усе зацкаўленыя асобы гадзіліся з меркаваннем, што такія сходы патрэбна праводзіць хоць бы раз у год.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Стараста вёскі Кацёлікі Таццяна КАБРЫНЕЦ (справа) са сваімі актывам.

АДКРЫТЫ ФОРУМ

«ПРЫМІЦЕ МЕРЫ!»

«Вельмі цяжка ўмомант пераламаць псіхалогію людзей і пераканач іх звяртацца са сваімі праблемамі менавіта ў мясцовыя органы ўлады, а не вышэй, — падзяляюць сваімі думкамі старшыня сельскага Савета падчас адной з маіх камандзіровак. — Чалавек не цікавіцца, ёсць у мяне сродкі і магчымасці, каб пакласці асфальт да яго парог, ці няма. Яму захачалася — будзь ласкавы, пакладзі. А калі не зробіш — закідае скаргамі ўсе інстанцыі: аблвыканкам, рэдакцыі газет, Адміністрацыю Прэзідэнта, Нацыянальныя сходы... І нехта «звернуху» абавязкова патэлефануе: «Ну што там у вас? Чаму людзі скардзяцца? Абавязкова прыміце меры, націсніце на раён!»... Быццам мы тут сядзім на мяшках з грашыма... Ідзеш, «наіскажеш», цягнеш «койдру» на сабе... У выніку асфальтуеш гэту самую дарогу, але дзіцячы садок застаецца без рамонту — проста там, што адтуль ніхто нікуды не паскардзіцца... Указ № 498, безумоўна, патрэбны і, напэўна, з цягам часу ён навучыць грамадзян звяртацца з праблемамі менавіта ў свае, мясцовыя, уладныя структуры. Але хацелася б, каб і высокія інстанцыі не «наіскалі» на нас сваім аўтарытэтам. Атрымалі «знізу» зварот — пераадрасуюць на прыватны ўзровень, які і патрабуе ўказ. І мы будзем разбірацца, што да чаго, вырашаць праблемы выходзячы з іх важнасці, а не з наяўнасці скаргі».

Такая вось атрымалася ў нас размова. І, думаю, ёсць у ёй рачынальнае зерне. Бо хто баічы і адчувае вастрому мясцовых праблем лепш за мясцовыя ж (у дадзеным выпадку прывічаныя) органы ўлады? Ім і вырашаць, што рабіць у першую чаргу: асвятляць вуліцы, асфальтаваць дарогі ці ставіць новыя агароджы на могілках... Дарэчы, на мой асабісты погляд, сёння сельвыканкам — найбольш адкрытая для зваротаў грамадзян структура ўлады, асабліва ў глыбінцы. «Бюракратызацыю» і, адпаведна, «дэбюракратызацыю» там успрымаюць, хутчэй, як сталічныя з'явы. Таму што дзверы сельвыканкама адчынены для людзей кожнага дзень, з раніцы да вечара, нягледзячы на «афіцыйны» прыёмны расклад.

Валерый ЦІМАШЭНКА, старшыня Родненскага сельскага Савета дэпутатаў Клімавіцкага раёна: — Прыязджае, напрыклад,

бабулька, каб выпісаць дрывы ці брыкет або паведаміць, што радыёпункт не працуе — не адчыніць жа яе на «прыёмны» рынак прыходзяць, каб потым паспець на свой аўтобус ці маршрутку, і нікому мы не адмаўляем... Вось тэлефануюць мне дадому з суседняй вёскі, просяць даведку аб складзе сям'і. Мне не складана ні зрабіць яе, ні падвезці чалавеку па дарозе дадому. Навошта яму лішні раз сюды хадзіць? Тым больш што машына ў сельвыканкаме новая, толькі ў верасні атрымалі. А даведкі дзякуючы спецыяльнай камп'ютарнай праграме фарміруюцца за некалькі хвілін.

Сёння ў мяне на прым'ем было 12 наведвальнікаў. Большасць цікавілася ўстаноўкай індывідуальных лічылнікаў на ваду — усё ж 248 чалавек карыстаюцца водаправодам (на тэрыторыі сельсавета пражывае 2014 чалавек). Я і сам паставіў

доме такі лічылнік — трэба ж прыклад паказаць, пацаць з сябе. Ды і зручна — за 1 тону вады выскокце плаціць 700 рублёў, але калі каровы няма, дык гэту тону яшчэ паспрабую за месяц зрасходаваць...

Цяпер на ўзроўні дзяржавы пачалі больш увагі надаваць сельскім Саветам. І людзі гэта адчуваюць. Раней усё імянуліся цераз нашу галаву «пераскочыць», у райвыканкам паскардзіцца ці яшчэ вышэй. Сёння я на агульных сходах кажу: тыя пытанні, якія можна вырашыць на месцы, мы вырашым, з іншымі будзем працаваць... У нас сёлета, калі пайшлі дажджы, прарвала дамбу — маса праблемаў узнікла. Безумоўна, без дапамогі раёна, выключна сваімі сіламі нам з гэтай сітуацыі не выйсці — і людзі гэта разумеюць.

Дарэчы, сувязь з тэрыторыяй у нас двухбаковая — і яскоўцы ідуць у сельвыканкам, і мы выязджаем на сустрэчы. На працягу месяца наведваем кожны з 21 населенага пункта. Трэці чацвер месяца — інфармацыйны дзень з выездам у вёскі прадстаўніцтва раённых службаў і спецыялістаў сельвыканкама. Акрамя таго, трымаем пастаянную сувязь са старастамі. Можна, аўтаграма не даехала ці дарогу размыла, або вулічны ліхтар перагарэў — усё паведамляюць мне... У нас у некаторых вёсках па дві чалавекі засталіся, але і там ёсць стараста, і абавязкова — з тэлефонам. Каб у мясцовай уладзе і яе старшыні была магчымасць пастаянна кантактаваць з людзьмі.

Мікалай КАУШАРОЎ, старшыня Наваколскага сельскага Савета дэпутатаў Стаўбцоўскага раёна: — Серада ў старшыні сельвыканкама — афіцыйны дзень прыёму, але настамрэч людзей я прымаю пастаянна, у той

дзень, калі прыходзяць. Дарэчы, іх бывае няшмат, хоць праблем хапае. Проста мы яды выскокце плаціць 700 рублёў, але калі каровы няма, дык гэту тону яшчэ паспрабую за месяц зрасходаваць... Справа ў тым, што ў нас у вёсках няма аўтабусаў, а гэта значна перашкода для пераабсталавання трох падстанцый, у самай блізкай перспектыве — падвядзенне кабелю да дамоў, вырашэнне праблем з вулічным асвятленнем (цяпер за гэта адказваюць раённыя электрасеткі). Ну а пасля таго, як будуць пракладзены кабель і цеплаправод, возьмемся за асфальтаванне дарог нашага пасёлка, бо практычна ўсе яны патрабуюць рамонтку.

Дарэчы, людзі звяртаюцца ў сельвыканкам і па адрасную сацыяльную дапамогу. І скардзяцца, што новыя законы ўліваюць не ўсе нюансы становішча грамадзян. Напрыклад, маламаёмным выдзяляюць субсідыю на аплату жылля. Але навошта гэта рабіць у выпадку, калі адзін чалавек займае трохпакаёвую кватэру? Многія людзі ўсё жыццё адпрацавалі і жывуць на адну пенсію. У іншых жа стаж меншы, але ім дзяржава цяпер даплачвае. «У выніку атрымліваецца, амаль што ўраўнілаўка», — абуряюцца першыя. І мы толькі рукамі разведзім, бо што тут скажаш?

Марыя БАРЫЧЭЎСКАЯ, старшыня Пleshчэўскага

СТАМАТОЛАГІ ХОЧУЦЬ ПАЧУЦЬ ПАЦЬЕНТАЎ

Мы з вялікай увагай прачыталі на старонках «Вязьды» інтэрв'ю з галоўным пазаштатным стаматолагам Міністэрства аховы здароўя прафесарам Самёнам Наумовічам. У сваіх адказах на пытанні журналіста газеты Надзеі Нікалавай Самён Наумовіч закрэпіў шэраг вельмі важных аспектаў развіцця беларускай стаматалогіі: рацыянальную цэнавую палітыку ў галіне зубапрацэсавання, укараненне сучасных

эфектыўных тэхналогій у дзяржаўных і прыватных стаматалагічных клініках, плануемае ўкараненне ў практыку мінімальнага гарантаваных стандартаў лячэбна-прафілактычнай дапамогі насельніцтву, стандартызацыю лячэбных устаноў па катэгорыях, прафілактычныя накіраванасць работы стаматолагаў і неабходнасць арганізацыі больш строгага кантролю за якасцю сродкаў, прызначаных для гігіены рота.

Самён Наумовіч лічыць рацыянальным прыяцэнну да даследавання зубных пастаў стаматалагічных грамадскія арганізацыі. Можна пагадзіцца, таму што гэта была б істотная дапамога для Рэспубліканскага цэнтру экспертыз і выпрабаванняў у ахове здароўя, таму што без дапамогі спецыялістаў кантраляваць сотні найменшых сродкаў гігіены, якія прадстаўлены ў продажы, не ўяўляецца магчымым. Гэта зняло б пытанне і магчымай забароны на гандаль зубнымі пастамі ў кіёсках (на нашу думку, нельга з кіёскаў выдаваць рэчы першай неабходнасці).

Створанне напрыканцы мінулага года Беларускае грамадскае аб'яднанне спецыялістаў стаматалогіі плануе супрацоўнічаць з Міністэрствам аховы здароўя і іншымі зацікаўленымі бакамі ў вырашэнні актуальных пытанняў стаматалогіі, што ўзнімаюцца

А на мой погляд

ПЕНСІІ ПАВІННА ХАПАЦЬ У ТЫМ ЛІКУ І НА ЛЯЧЭННЕ ЗУБОЎ

Ніколі не пісаў у рэдакцыю ніводнага выдання, але пасля артыкула «На стаматалогію ў нас самыя нізкія цэны ў свеце» («Вязьда» ад 27 лютага 2008 года), які я прачытаў надзвычай уважліва, не магу прамучыцца. Нас спрабуюць запэўніць, што ў нас самыя нізкія цэны ў свеце — гэта добра. Але за апошнія тры гады кошт адной толькі каронкі вырас больш чым у 7 разоў! І чым мы ганарымся?

Цяпер пра свае зубы ў людзей сталага ўзросту. Пра якіх 20 сваіх зубоў у людзей ва ўзросце ад 65 да 74 гадоў можна разважаць, калі сярэдняя працягласць жыцця ў нашай краіне складае толькі 65 гадоў. Таму больш што людзі гэтага ўзросту нарадзіліся перад вайной або ў час вайны. Кожны ў іх было дзяцінства? Чым яны харчаваліся ў гады ваеннага лікалення

і інтэрв'ю. У сувязі з гэтым мы звяртаемся да чытачоў «Вязьды» з прапановай падзяліцца з намі сваім бачаннем, на якіх аспектах аказання стаматалагічнай дапамогі насельніцтву маглі б скаантраваць сваю работу наша грамадская арганізацыя (прапановы можна накіроўваць на адрас: 220004, г. Мінск, вул. Сухая, 28, Рэспубліканская стаматалагічная паліклініка, кабінет 904 або па тэлефоне (017) 200 19 88). Апошняе, не менш важнае пытанне, якое закрэпіў прафесар Наумовіч, гэта неабходнасць стварэння ў краіне Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтру па стаматалогіі. Мы лічым, што такі цэнтр ужо многія гады фактычна дзейнічае ў Рэспубліканскай клінічнай стаматалагічнай паліклініцы, на базе якой размешчана большасць стаматалагічных кафедраў Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта і скаантраваныя практычна

ўсе навуковыя стаматалагічныя кадры. Рэспубліканская клінічная стаматалагічная паліклініка, на наш погляд, з'яўляецца флагманам лячэбна-прафілактычнай і навуковай работы. Аднак можна пагадзіцца з тым, што навуковыя даследаванні былі б больш эфектыўныя, калі б удалося фінансавы і матэрыяльны ўмацаваць навуковую частку Цэнтру. У гэтай сувязі нам больш імпаане прапанова намесніка прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь Аляксандра Косінца, якую ён выказаў на калегіі Міністэрства аховы здароўя, аб стварэнні ў краіне Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтру прафілактычнай медыцыны, у якім, магчыма, знайшлося б месца і для прафілактычнай стаматалогіі ў выглядзе невялікага спецыялізаванага аддзела з адпаведным абсталяваннем.

Старшыня Беларускага рэспубліканскага грамадскага аб'яднання спецыялістаў стаматалогіі, прафесар Людміла ДЗЯДОВА.

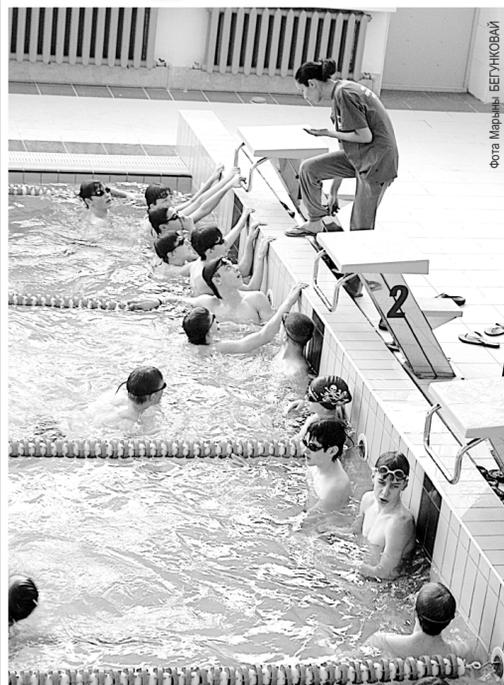
роў хароў сельскай мясцовасці. Вось куды трэба ажыццяўляць «разведку боем». Калі ласка, прааналізуйце, колькі сваіх зубоў маюць немалыя выскочкі жыхары...

Я асабіста ні на кога не скарджуся. Проста калі ў нашай краіне на першым месцы стаіць чалавек працы, які аддаў на карысць радзіннаму ўсё сваё веды і сваё майстэрства, то і кіравніцтва краіны, і Міністэрства аховы здароўя павінны клапаціцца і падтрымліваць чалавека, у якога нічога не засталася — толькі пенсія ў памеры 300—400 тысяч рублёў, якую трэба размяркоўваць так, каб хапіла і на камунальныя паслугі, і на харчаванне, і на лекі, у тым ліку і на СТАМАТАЛОГІЮ.

З павагай,
Вікенцій Самёнавіч САЛЛЕВІЙ,
г. Слуцк, 1941 года нараджэння.

Краіна Здароўя

Выпуск № 13 (69)

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ

Здароўе – разам з «Хваляй»

Закончылася рэканструкцыя аднаго з самых старэйшых басейнаў сталіцы «Хваляй». Кожны год тут не толькі рыхтуюць будучыя алімпійцаў для нацыянальнай зборнай каманды нашай краіны, але і аздарэўляюцца каля 1200 вучняў агульнадукацыйных школаў.

Спорт і здароўе «ЗАЛАТАЯ» СЯРЭДЗІНА ПАМІЖ РОЗУМАМ І ЦЕЛАМ

2008 год, які праходзіць пад знакам здароўя, гэта сваёсаблівы штуршок для кожнага жыхара нашай краіны звярнуць увагу не толькі на самую вялікую каштоўнасць чалавека, здароўе, але і на заняткі спортам як адзін з элементаў здаровага ладу жыцця. Паводле статыстыкі, фізічнай культурай і спортам займаецца прыкладна 14 працэнтаў беларусаў. Зразумела, што для ўсіх не існуе нейкага адзінага прадлісання, якому віду фізічнай актыўнасці аддаць перавагу — гэтак жа як і не існуе аднаго кулінарнага рэцэпта, які спадабаўся б усім. Ніхто і не збіраецца навязваць нашым чытачам заняткі пэўным відам спорту, але даць карысныя парады, што лепей выбраць (заняткі на трэнажорах, ёгі, шэйлінг, дэнс, — стэп-ці акваэробіку і г.д.), можна. Дапамога ў гэтым намеснік старшыні федэрацыі бодзібілдыву і фітнесу Кірыл ДУБКОЎ.

— Кожны чалавек вытрымлівае розны від фізічнай напружкі, у кагосьці ёсць проціпаказанні для заняткаў пэўным відам спорту. Ці ёсць від трэніровак, які дазволіць усім?

— Усё залежыць ад канкрэтнай сітуацыі. На выбар віду фізічнай актыўнасці ўплывае шмат фактараў. Галоўнае — знайсці «залатую» сярэдзіну, кампраміс паміж розумам і целам, прыняць да ўвагі і медыцынскі аспект, і густ самога чалавека. У ідэале яму лепш за ўсё складзецца ў басейн, спартыўнаму, то тут я вылучаю: 14—25 гадоў (у гэты перыяд узровень фізічнай актыўнасці ў людзей самы вялікі, менавіта ў гэты перыяд пачынаюць будыцца спартсмены); 25—45 гадоў (гэта перыяд, калі чалавек усталяваў сабе справаваць чыжы, ды і не трэба. Першапачаткова я раю вызначыць, якую задачу перад сабой вы ставіце: пахудзець, набраць мышчыннаю вагу, проста падтрымліваць сваю форму ў тонусе і г.д. А гэта і залежыць, якімі сродкамі вы будзеце дасягаць сваёй мэты. Дарэчы, у мужчын і жанчын складраецца свой вобраз фізічнай актыў-

— Якіх відаў фізічнай актыўнасці цяпер карыстаюцца ў Беларусі вя-

жорнай басейне. Жанчынам акрамя заняткаў у трэнажорнай зале (1—2 разы на тыдзень) я прапанавалі бы знайсці для сябе адзін з варыянтаў аэробных рухаў. Можна заняцца тым жа шэйлінгам, аэробікай 1—2 разы на тыдзень. Колькасць заняткаў залежыць ад колькасці вольнага часу, ды і трэба памятаць, што і ў занятках спортам павінна існаваць мера. Трэніравацца кожны дзень вельмі цяжка. Што ж датычыцца ўзросту, то тут я вылучаю тры катэгорыі фізічнай актыўнасці: 14—25 гадоў (у гэты перыяд узровень фізічнай актыўнасці ў людзей самы вялікі, менавіта ў гэты перыяд пачынаюць будыцца спартсмены); 25—45 гадоў (гэта перыяд, калі чалавек усталяваў сабе справаваць чыжы, ды і не трэба. Першапачаткова я раю вызначыць, якую задачу перад сабой вы ставіце: пахудзець, набраць мышчыннаю вагу, проста падтрымліваць сваю форму ў тонусе і г.д. А гэта і залежыць, якімі сродкамі вы будзеце дасягаць сваёй мэты. Дарэчы, у мужчын і жанчын складраецца свой вобраз фізічнай актыў-

— Якіх відаў фізічнай актыўнасці цяпер карыстаюцца ў Беларусі вя-

жорнай басейне. Жанчынам акрамя заняткаў у трэнажорнай зале (1—2 разы на тыдзень) я прапанавалі бы знайсці для сябе адзін з варыянтаў аэробных рухаў. Можна заняцца тым жа шэйлінгам, аэробікай 1—2 разы на тыдзень. Колькасць заняткаў залежыць ад колькасці вольнага часу, ды і трэба памятаць, што і ў занятках спортам павінна існаваць мера. Трэніравацца кожны дзень вельмі цяжка. Што ж датычыцца ўзросту, то тут я вылучаю тры катэгорыі фізічнай актыўнасці: 14—25 гадоў (у гэты перыяд узровень фізічнай актыўнасці ў людзей самы вялікі, менавіта ў гэты перыяд пачынаюць будыцца спартсмены); 25—45 гадоў (гэта перыяд, калі чалавек усталяваў сабе справаваць чыжы, ды і не трэба. Першапачаткова я раю вызначыць, якую задачу перад сабой вы ставіце: пахудзець, набраць мышчыннаю вагу, проста падтрымліваць сваю форму ў тонусе і г.д. А гэта і залежыць, якімі сродкамі вы будзеце дасягаць сваёй мэты. Дарэчы, у мужчын і жанчын складраецца свой вобраз фізічнай актыў-

— Якіх відаў фізічнай актыўнасці цяпер карыстаюцца ў Беларусі вя-

жорнай басейне. Жанчынам акрамя заняткаў у трэнажорнай зале (1—2 разы на тыдзень) я прапанавалі бы знайсці для сябе адзін з варыянтаў аэробных рухаў. Можна заняцца тым жа шэйлінгам, аэробікай 1—2 разы на тыдзень. Колькасць заняткаў залежыць ад колькасці вольнага часу, ды і трэба памятаць, што і ў занятках спортам павінна існаваць мера. Трэніравацца кожны дзень вельмі цяжка. Што ж датычыцца ўзросту, то тут я вылучаю тры катэгорыі фізічнай актыўнасці: 14—25 гадоў (у гэты перыяд узровень фізічнай актыўнасці ў людзей самы вялікі, менавіта ў гэты перыяд пачынаюць будыцца спартсмены); 25—45 гадоў (гэта перыяд, калі чалавек усталяваў сабе справаваць чыжы, ды і не трэба. Першапачаткова я раю вызначыць, якую задачу перад сабой вы ставіце: пахудзець, набраць мышчыннаю вагу, проста падтрымліваць сваю форму ў тонусе і г.д. А гэта і залежыць, якімі сродкамі вы будзеце дасягаць сваёй мэты. Дарэчы, у мужчын і жанчын складраецца свой вобраз фізічнай актыў-

— Якіх відаў фізічнай актыўнасці цяпер карыстаюцца ў Беларусі вя-

жорнай басейне. Жанчынам акрамя заняткаў у трэнажорнай зале (1—2 разы на тыдзень) я прапанавалі бы знайсці для сябе адзін з варыянтаў аэробных рухаў. Можна заняцца тым жа шэйлінгам, аэробікай 1—2 разы на тыдзень. Колькасць заняткаў залежыць ад колькасці вольнага часу, ды і трэба памятаць, што і ў занятках спортам павінна існаваць мера. Трэніравацца кожны дзень вельмі цяжка. Што ж датычыцца ўзросту, то тут я вылучаю тры катэгорыі фізічнай актыўнасці: 14—25 гадоў (у гэты перыяд узровень фізічнай актыўнасці ў людзей самы вялікі, менавіта ў гэты перыяд пачынаюць будыцца спартсмены); 25—45 гадоў (гэта перыяд, калі чалавек усталяваў сабе справаваць чыжы, ды і не трэба. Першапачаткова я раю вызначыць, якую задачу перад сабой вы ставіце: пахудзець, набраць мышчыннаю вагу, проста падтрымліваць сваю форму ў тонусе і г.д. А гэта і залежыць, якімі сродкамі вы будзеце дасягаць сваёй мэты. Дарэчы, у мужчын і жанчын складраецца свой вобраз фізічнай актыў-

— Якіх відаў фізічнай актыўнасці цяпер карыстаюцца ў Беларусі вя-

жорнай басейне. Жанчынам акрамя заняткаў у трэнажорнай зале (1—2 разы на тыдзень) я прапанавалі бы знайсці для сябе адзін з варыянтаў аэробных рухаў. Можна заняцца тым жа шэйлінгам, аэробікай 1—2 разы на тыдзень. Колькасць заняткаў залежыць ад колькасці вольнага часу, ды і трэба памятаць, што і ў занятках спортам павінна існаваць мера. Трэніравацца кожны дзень вельмі цяжка. Што ж датычыцца ўзросту, то тут я вылучаю тры катэгорыі фізічнай актыўнасці: 14—25 гадоў (у гэты перыяд узровень фізічнай актыўнасці ў людзей самы вялікі, менавіта ў гэты перыяд пачынаюць будыцца спартсмены); 25—45 гадоў (гэта перыяд, калі чалавек усталяваў сабе справаваць чыжы, ды і не трэба. Першапачаткова я раю вызначыць, якую задачу перад сабой вы ставіце: пахудзець, набраць мышчыннаю вагу, проста падтрымліваць сваю форму ў тонусе і г.д. А гэта і залежыць, якімі сродкамі вы будзеце дасягаць сваёй мэты. Дарэчы, у мужчын і жанчын складраецца свой вобраз фізічнай актыў-

— Якіх відаў фізічнай актыўнасці цяпер карыстаюцца ў Беларусі вя-

жорнай басейне. Жанчынам акрамя заняткаў у трэнажорнай зале (1—2 разы на тыдзень) я прапанавалі бы знайсці для сябе адзін з варыянтаў аэробных рухаў. Можна заняцца тым жа шэйлінгам, аэробікай 1—2 разы на тыдзень. Колькасць заняткаў залежыць ад колькасці вольнага часу, ды і трэба памятаць, што і ў занятках спортам павінна існаваць мера. Трэніравацца кожны дзень вельмі цяжка. Што ж датычыцца ўзросту, то тут я вылучаю тры катэгорыі фізічнай актыўнасці: 14—25 гадоў (у гэты перыяд узровень фізічнай актыўнасці ў людзей самы вялікі, менавіта ў гэты перыяд пачынаюць будыцца спартсмены); 25—45 гадоў (гэта перыяд, калі чалавек усталяваў сабе справаваць чыжы, ды і не трэба. Першапачаткова я раю вызначыць, якую задачу перад сабой вы ставіце: пахудзець, набраць мышчыннаю вагу, проста падтрымліваць сваю форму ў тонусе і г.д. А гэта і залежыць, якімі сродкамі вы будзеце дасягаць сваёй мэты. Дарэчы, у мужчын і жанчын складраецца свой вобраз фізічнай актыў-

— Якіх відаў фізічнай актыўнасці цяпер карыстаюцца ў Беларусі вя-

жорнай басейне. Жанчынам акрамя заняткаў у трэнажорнай зале (1—2 разы на тыдзень) я прапанавалі бы знайсці для сябе адзін з варыянтаў аэробных рухаў. Можна заняцца тым жа шэйлінгам, аэробікай 1—2 разы на тыдзень. Колькасць заняткаў залежыць ад колькасці вольнага часу, ды і трэба памятаць, што і ў занятках спортам павінна існаваць мера. Трэніравацца кожны дзень вельмі цяжка. Што ж датычыцца ўзросту, то тут я вылучаю тры катэгорыі фізічнай актыўнасці: 14—25 гадоў (у гэты перыяд узровень фізічнай актыўнасці ў людзей самы вялікі, менавіта ў гэты перыяд пачынаюць будыцца спартсмены); 25—45 гадоў (гэта перыяд, калі чалавек усталяваў сабе справаваць чыжы, ды і не трэба. Першапачаткова я раю вызначыць, якую задачу перад сабой вы ставіце: пахудзець, набраць мышчыннаю вагу, проста падтрымліваць сваю форму ў тонусе і г.д. А гэта і залежыць, якімі сродкамі вы будзеце дасягаць сваёй мэты. Дарэчы, у мужчын і жанчын складраецца свой вобраз фізічнай актыў-

— Якіх відаў фізічнай актыўнасці цяпер карыстаюцца ў Беларусі вя-

жорнай басейне. Жанчынам акрамя заняткаў у трэнажорнай зале (1—2 разы на тыдзень) я прапанавалі бы знайсці для сябе адзін з варыянтаў аэробных рухаў. Можна заняцца тым жа шэйлінгам, аэробікай 1—2 разы на тыдзень. Колькасць заняткаў залежыць ад колькасці вольнага часу, ды і трэба памятаць, што і ў занятках спортам павінна існаваць мера. Трэніравацца кожны дзень вельмі цяжка. Што ж датычыцца ўзросту, то тут я вылучаю тры катэгорыі фізічнай актыўнасці: 14—25 гадоў (у гэты перыяд узровень фізічнай актыўнасці ў людзей самы вялікі, менавіта ў гэты перыяд пачынаюць будыцца спартсмены); 25—45 гадоў (гэта перыяд, калі чалавек усталяваў сабе справаваць чыжы, ды і не трэба. Першапачаткова я раю вызначыць, якую задачу перад сабой вы ставіце: пахудзець, набраць мышчыннаю вагу, проста падтрымліваць сваю форму ў тонусе і г.д. А гэта і залежыць, якімі сродкамі вы будзеце дасягаць сваёй мэты. Дарэчы, у мужчын і жанчын складраецца свой вобраз фізічнай актыў-

— Якіх відаў фізічнай актыўнасці цяпер карыстаюцца ў Беларусі вя-

жорнай басейне. Жанчынам акрамя заняткаў у трэнажорнай зале (1—2 разы на тыдзень) я прапанавалі бы знайсці для сябе адзін з варыянтаў аэробных рухаў. Можна заняцца тым жа шэйлінгам, аэробікай 1—2 разы на тыдзень. Колькасць заняткаў залежыць ад колькасці вольнага часу, ды і трэба памятаць, што і ў занятках спортам павінна існаваць мера. Трэніравацца кожны дзень вельмі цяжка. Што ж датычыцца ўзросту, то тут я вылучаю тры катэгорыі фізічнай актыўнасці: 14—25 гадоў (у гэты перыяд узровень фізічнай актыўнасці ў людзей самы вялікі, менавіта ў гэты перыяд пачынаюць будыцца спартсмены); 25—45 гадоў (гэта перыяд, калі чалавек усталяваў сабе справаваць чыжы, ды і не трэба. Першапачаткова я раю вызначыць, якую задачу перад сабой вы ставіце: пахудзець, набраць мышчыннаю вагу, проста падтрымліваць сваю форму ў тонусе і г.д. А гэта і залежыць, якімі сродкамі вы будзеце дасягаць сваёй мэты. Дарэчы, у мужчын і жанчын складраецца свой вобраз фізічнай актыў-

— Якіх відаў фізічнай актыўнасці цяпер карыстаюцца ў Беларусі вя-

жорнай басейне. Жанчынам акрамя заняткаў у трэнажорнай зале (1—2 разы на тыдзень) я прапанавалі бы знайсці для сябе адзін з варыянтаў аэробных рухаў. Можна заняцца тым жа шэйлінгам, аэробікай 1—2 разы на тыдзень. Колькасць заняткаў залежыць ад колькасці вольнага часу, ды і трэба памятаць, што і ў занятках спортам павінна існаваць мера. Трэніравацца кожны дзень вельмі цяжка. Што ж датычыцца ўзросту, то тут я вылучаю тры катэгорыі фізічнай актыўнасці: 14—25 гадоў (у гэты перыяд узровень фізічнай актыўнасці ў людзей самы вялікі, менавіта ў гэты перыяд пачынаюць будыцца спартсмены); 25—45 гадоў (гэта перыяд, калі чалавек усталяваў сабе справаваць чыжы, ды і не трэба. Першапачаткова я раю вызначыць, якую задачу перад сабой вы ставіце: пахудзець, набраць мышчыннаю вагу, проста падтрымліваць сваю форму ў тонусе і г.д. А гэта і залежыць, якімі сродкамі вы будзеце дасягаць сваёй мэты. Дарэчы, у мужчын і жанчын складраецца свой вобраз фізічнай актыў-

— Якіх відаў фізічнай актыўнасці цяпер карыстаюцца ў Беларусі вя-

жорнай басейне. Жанчынам акрамя заняткаў у трэнажорнай зале (1—2 разы на тыдзень) я прапанавалі бы знайсці для сябе адзін з варыянтаў аэробных рухаў. Можна заняцца тым жа шэйлінгам, аэробікай 1—2 разы на тыдзень. Колькасць заняткаў залежыць ад колькасці вольнага часу, ды і трэба памятаць, што і ў занятках спортам павінна існаваць мера. Трэніравацца кожны дзень вельмі цяжка. Што ж датычыцца ўзросту, то тут я вылучаю тры катэгорыі фізічнай актыўнасці: 14—25 гадоў (у гэты перыяд узровень фізічнай актыўнасці ў людзей самы вялікі, менавіта ў гэты перыяд пачынаюць будыцца спартсмены); 25—45 гадоў (гэта перыяд, калі чалавек усталяваў сабе справаваць чыжы, ды і не трэба. Першапачаткова я раю вызначыць, якую задачу перад сабой вы ставіце: пахудзець, набраць мышчыннаю вагу, проста падтрымліваць сваю форму ў тонусе і г.д. А гэта і залежыць, якімі сродкамі вы будзеце дасягаць сваёй мэты. Дарэчы, у мужчын і жанчын складраецца свой вобраз фізічнай актыў-

— Якіх відаў фізічнай актыўнасці цяпер карыстаюцца ў Беларусі вя-

жорнай басейне. Жанчынам акрамя заняткаў у трэнажорнай зале (1—2 разы на тыдзень) я прапанавалі бы знайсці для сябе адзін з варыянтаў аэробных рухаў. Можна заняцца тым жа шэйлінгам, аэробікай 1—2 разы на тыдзень. Колькасць заняткаў залежыць ад колькасці вольнага часу, ды і трэба памятаць, што і ў занятках спортам павінна існаваць мера. Трэніравацца кожны дзень вельмі цяжка. Што ж датычыцца ўзросту, то тут я вылучаю тры катэгорыі фізічнай актыўнасці: 14—25 гадоў (у гэты перыяд узровень фізічнай актыўнасці ў людзей самы вялікі, менавіта ў гэты перыяд пачынаюць будыцца спартсмены); 25—45 гадоў (гэта перыяд, калі чалавек усталяваў сабе справаваць чыжы, ды і не трэба. Першапачаткова я раю вызначыць, якую задачу перад сабой вы ставіце: пахудзець, набраць мышчыннаю вагу, проста падтрымліваць сваю форму ў тонусе і г.д. А гэта і залежыць, якімі сродкамі вы будзеце дасягаць сваёй мэты. Дарэчы, у мужчын і жанчын складраецца свой вобраз фізічнай актыў-

— Якіх відаў фізічнай актыўнасці цяпер карыстаюцца ў Беларусі вя-

жорнай басейне. Жанчынам акрамя заняткаў у трэнажорнай зале (1—2 разы на тыдзень) я прапанавалі бы знайсці для сябе адзін з варыянтаў аэробных рухаў. Можна заняцца тым жа шэйлінгам, аэробікай 1—2 разы на тыдзень. Колькасць заняткаў залежыць ад колькасці вольнага часу, ды і трэба памятаць, што і ў занятках спортам павінна існаваць мера. Трэніравацца кожны дзень вельмі цяжка. Што ж датычыцца ўзросту, то тут я вылучаю тры катэгорыі фізічнай актыўнасці: 14—25 гадоў (у гэты перыяд узровень фізічнай актыўнасці ў людзей самы вялікі, менавіта ў гэты перыяд пачынаюць будыцца спартсмены); 25—45 гадоў (гэта перыяд, калі чалавек усталяваў сабе справаваць чыжы, ды і не трэба. Першапачаткова я раю вызначыць, якую задачу перад сабой вы ставіце: пахудзець, набраць мышчыннаю вагу, проста падтрымліваць сваю форму ў тонусе і г.д. А гэта і залежыць, якімі сродкамі вы будзеце дасягаць сваёй мэты. Дарэчы, у мужчын і жанчын складраецца свой вобраз фізічнай актыў-

— Якіх відаў фізічнай актыўнасці цяпер карыстаюцца ў Беларусі вя-

жорнай басейне. Жанчынам акрамя заняткаў у трэнажорнай зале (1—2 разы на тыдзень) я прапанавалі бы знайсці для сябе адзін з варыянтаў аэробных рухаў. Можна заняцца тым жа шэйлінгам, аэробікай 1—2 разы на тыдзень. Колькасць заняткаў залежыць ад колькасці вольнага часу, ды і трэба памятаць, што і ў занятках спортам павінна існаваць мера. Трэніравацца кожны дзень вельмі цяжка. Што ж датычыцца ўзросту, то тут я вылучаю тры катэгорыі фізічнай актыўнасці: 14—25 гадоў (у гэты перыяд узровень фізічнай актыўнасці ў людзей самы вялікі, менавіта ў гэты перыяд пачынаюць будыцца спартсмены); 25—45 гадоў (гэта перыяд, калі чалавек усталяваў сабе справаваць чыжы, ды і не трэба. Першапачаткова я раю вызначыць, якую задачу перад сабой вы ставіце: пахудзець, набраць мышчыннаю вагу, проста падтрымліваць сваю форму ў тонусе і г.д. А гэта і залежыць, якімі сродкамі вы будзеце дасягаць сваёй мэты. Дарэчы, у мужчын і жанчын складраецца свой вобраз фізічнай актыў-

— Якіх відаў фізічнай актыўнасці цяпер карыстаюцца ў Беларусі вя-

жорнай басейне. Жанчынам акрамя заняткаў у трэнажорнай зале (1—2 разы на тыдзень) я прапанавалі бы знайсці для сябе адзін з варыянтаў аэробных рухаў. Можна заняцца тым жа шэйлінгам, аэробікай 1—2 разы на тыдзень. Колькасць заняткаў залежыць ад колькасці вольнага часу, ды і трэба памятаць, што і ў занятках спортам павінна існаваць мера. Трэніравацца кожны дзень вельмі цяжка. Што ж датычыцца ўзросту, то тут я вылучаю тры катэгорыі фізічнай актыўнасці: 14—25 гадоў (у гэты перыяд узровень фізічнай актыўнасці ў людзей самы вялікі, менавіта ў гэты перыяд пачынаюць будыцца спартсмены); 25—45 гадоў (гэта перыяд, калі чалавек усталяваў сабе справаваць чыжы, ды і не трэба. Першапачаткова я раю вызначыць, якую задачу перад сабой вы ставіце: пахудзець, набраць мышчыннаю вагу, проста падтрымліваць сваю форму ў тонусе і г.д. А гэта і залежыць, якімі сродкамі вы будзеце дасягаць сваёй мэты. Дарэчы, у мужчын і жанчын складраецца свой вобраз фізічнай актыў-

— Якіх відаў фізічнай актыўнасці цяпер карыстаюцца ў Беларусі вя-

жорнай басейне. Жанчынам акрамя заняткаў у трэнажорнай зале (1—2 разы на тыдзень) я прапанавалі бы знайсці для сябе адзін з варыянтаў аэробных рухаў. Можна заняцца тым жа шэйлінгам, аэробікай 1—2 разы на тыдзень. Колькасць заняткаў залежыць ад колькасці вольнага часу, ды і трэба памятаць, што і ў занятках спортам павінна існаваць мера. Трэніравацца кожны дзень вельмі цяжка. Што ж датычыцца ўзросту, то тут я вылучаю тры катэгорыі фізічнай актыўнасці: 14—25 гадоў (у гэты перыяд узровень фізічнай актыўнасці ў людзей самы вялікі, менавіта ў гэты перыяд пачынаюць будыцца спартсмены); 25—45 гадоў (гэта перыяд, калі чалавек усталяваў сабе справаваць чыжы, ды і не трэба. Першапачаткова я раю вызначыць, якую задачу перад сабой вы ставіце: пахудзець, набраць мышчыннаю вагу, проста падтрымліваць сваю форму ў тонусе і г.д. А гэта і залежыць, якімі сродкамі вы будзеце дасягаць сваёй мэты. Дарэчы, у мужчын і жанчын складраецца свой вобраз фізічнай актыў-

«ЗЯМЕЛЬНАЯ ІМПЕРЫЯ» МАЛІНОЎСКАГА Фермер з-пад Данькавіч апрацоўвае 1,3 тыс. гектараў. І не супраць яшчэ павялічыць плошчы

Прыватная ініцыятыва ў сельскай гаспадарцы атрымала рэальны шанец рэалізавацца ў пачатку 1990-х. Новая справа адрозніваецца ад пераходнага перыяду: прыватныя гаспадары пачалі ствараць добрыя вытворчыя «падуракі», што дазволіла ім выстаяць у складаныя часы.

Падпрымальніцкая жылка Уладзімір Маліноўскі зарэгістраваў сваю фермерскую гаспадарку ў кастрычніку 1991 года. Назваў яе ў гонар малодшай дачкі — «Дзіяна».

Маліноўскі заўсёды годна рабіў сваю справу. На зямлі працуе з дзяцінства, паколькі вырас у вёсцы і ў горад ніколі асабліва не раўняўся.

Дзве п'янічкі адпрацаваў старэйшай калгаса імя Леніна — вядомай на Шклоўшчыне гаспадаркі, якая была адной з лепшых у раёне.

Уладзімір Ісакавіч сур'ёзна вывучаў замежны вопыт: быў у Германіі, Галандыі, Чэхіі, Славакіі. І ўсюды падоўгу гутарыў са сваімі калегамі-фермерамі, імкнучыся даведацца як мага больш пра іх напрацоўкі.

Дзе п'янічкі адпрацаваў старэйшай калгаса імя Леніна — вядомай на Шклоўшчыне гаспадаркі, якая была адной з лепшых у раёне.

Дзе п'янічкі адпрацаваў старэйшай калгаса імя Леніна — вядомай на Шклоўшчыне гаспадаркі, якая была адной з лепшых у раёне.

траты атрымліваецца максімальны эфект, нездарма па такой сістэме працуюць не толькі амерыканскія фермеры, яна пачынае карыстацца папулярнасцю і ў Еўропе.

Зразумела, пра такую напрацоўку айчынным прыватнікам пакуль застанецца толькі марыць, аднак, лічыць Маліноўскі, і за кошт жорсткай тэхналагічнай дысцыпліны магчыма дасягнуць многага.

«Рызыка ёсць у любой справе, — разважае фермер. — Нельга дакладна пралічыць колькі атрымаеш, але мінімізаваць негатывыя наступствы руйнуваць гаспадару заўсёды на сілах. Людзай не бывае — для таго, каб нешта атрымаць, трэба бы спачатку ўключылі. Сельскагаспадарчу вытворчасць у пэўным сэнсе можна параўнаць з сіфізавай працай (пабач з базай фермерскай гаспадаркі — скульптура чалавека, які напружана коціць угору вялікі камень. — М.Л.):

«Рызыка ёсць у любой справе, — разважае фермер. — Нельга дакладна пралічыць колькі атрымаеш, але мінімізаваць негатывыя наступствы руйнуваць гаспадару заўсёды на сілах. Людзай не бывае — для таго, каб нешта атрымаць, трэба бы спачатку ўключылі. Сельскагаспадарчу вытворчасць у пэўным сэнсе можна параўнаць з сіфізавай працай (пабач з базай фермерскай гаспадаркі — скульптура чалавека, які напружана коціць угору вялікі камень. — М.Л.):

«Рызыка ёсць у любой справе, — разважае фермер. — Нельга дакладна пралічыць колькі атрымаеш, але мінімізаваць негатывыя наступствы руйнуваць гаспадару заўсёды на сілах. Людзай не бывае — для таго, каб нешта атрымаць, трэба бы спачатку ўключылі. Сельскагаспадарчу вытворчасць у пэўным сэнсе можна параўнаць з сіфізавай працай (пабач з базай фермерскай гаспадаркі — скульптура чалавека, які напружана коціць угору вялікі камень. — М.Л.):

«Рызыка ёсць у любой справе, — разважае фермер. — Нельга дакладна пралічыць колькі атрымаеш, але мінімізаваць негатывыя наступствы руйнуваць гаспадару заўсёды на сілах. Людзай не бывае — для таго, каб нешта атрымаць, трэба бы спачатку ўключылі. Сельскагаспадарчу вытворчасць у пэўным сэнсе можна параўнаць з сіфізавай працай (пабач з базай фермерскай гаспадаркі — скульптура чалавека, які напружана коціць угору вялікі камень. — М.Л.):

«Рызыка ёсць у любой справе, — разважае фермер. — Нельга дакладна пралічыць колькі атрымаеш, але мінімізаваць негатывыя наступствы руйнуваць гаспадару заўсёды на сілах. Людзай не бывае — для таго, каб нешта атрымаць, трэба бы спачатку ўключылі. Сельскагаспадарчу вытворчасць у пэўным сэнсе можна параўнаць з сіфізавай працай (пабач з базай фермерскай гаспадаркі — скульптура чалавека, які напружана коціць угору вялікі камень. — М.Л.):

«Рызыка ёсць у любой справе, — разважае фермер. — Нельга дакладна пралічыць колькі атрымаеш, але мінімізаваць негатывыя наступствы руйнуваць гаспадару заўсёды на сілах. Людзай не бывае — для таго, каб нешта атрымаць, трэба бы спачатку ўключылі. Сельскагаспадарчу вытворчасць у пэўным сэнсе можна параўнаць з сіфізавай працай (пабач з базай фермерскай гаспадаркі — скульптура чалавека, які напружана коціць угору вялікі камень. — М.Л.):

«Рызыка ёсць у любой справе, — разважае фермер. — Нельга дакладна пралічыць колькі атрымаеш, але мінімізаваць негатывыя наступствы руйнуваць гаспадару заўсёды на сілах. Людзай не бывае — для таго, каб нешта атрымаць, трэба бы спачатку ўключылі. Сельскагаспадарчу вытворчасць у пэўным сэнсе можна параўнаць з сіфізавай працай (пабач з базай фермерскай гаспадаркі — скульптура чалавека, які напружана коціць угору вялікі камень. — М.Л.):

Са звышпрыбыткаў не плацілі падаткі?

У Магілёўскім раённым судзе пачаўся разгляд справы аб ухіленні ад выплаты падаткаў.

У гэтым абвінавачваюцца чатыры жыхары абласнога цэнтру, якія мелі дачыненне да дзейнасці прыватнага гандлёва-вытворчага ўнітарнага прадпрыемства «Метпластгандль».

Арганізатарам і кіруючым асобам групы абвінавачаных лічыцца 38-гадовага мужчына, які прыцягнуты да сваёй справы стрэчнага брата і яшчэ двух чалавек.

Падаряднае следства ўстанавіла, што група выкарыстоўвала фіктыўныя дакументы з рэвізіямі шэрагу мінскіх фірмаў, якія фактычна не працавалі, пра беставарныя пастаўкі ў адрас магілёўскага «Метпластгандлю».

За кошт гэтай схемы афіцыйная выручка прадпрыемства заніжвалася, а насамрэч, мяркую следствыя, яе вынаходнікі атрымлівалі звышпрыбыткі.

На судзе аб'яўлена, што злачынная група нанесла ўрон дзяржаве ў асабліва буйным памеры — на суму больш за 2 мільярд рублёў.

На судовым пасяджэнні, дзе старшынюе суддзя Вольга Клякоўкіна, абвінавачаныя заявілі, што не прызнаюць сваёй віны. Усе кропкі над «і» расставіць суд. Ён будзе доўжыцца нямяла часу, бо крмінальнай справа пра ўхіленне ад падаткаў утрымлівае шмат эпизодаў і па тэрабур карпатлівага разбору.

Алена КАЗЛОВА.

«ЗУБРАНЯ-МАКСІ» ЗАПРАШАЕ

Хатняя кухня «Зубраня-максі» адкрылася на вуліцы Савецкай у Гомелі. Работнікі прадпрыемства грамадскага харчавання «Гурман-плюс» збіраюцца здзівіць гамільчан і гасцей горада не толькі шырокім асартымантам гарачых і смачных страў, але і прыгатаваннем іх прама на вачэй у пакульніку.

На двох вялізных патэльнях гатуецца адначасова некалькі мясных і агароднінных страў, смажэцца з курцы і каўбасы па-хатняму. А для аматараў салодкага прыгатавана вялікая колькасць разнастайных ласунак.

Прадпрыемствам «Гурман-плюс» было ўкладзена больш за 1 млрд рублёў у рамонт і аснашчэнне хатняй кухні «Зубраня-максі». На ўрачыстым адкрыцці прысутнічалі старшыня Гомельскага гарвыканкама Аляксандр Якабсон.

Фота Сяргея ХАЛАДЗІЛІНА, БЕЛТА.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Advertisement for 'СВАЯ СПРАВА' magazine with subscription rates and contact information. Includes logos for 'МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ' and 'Звезда'.

ТЭЛЕФОН ПА АБ'ЯВЕ...

Падчас праверкі Камітэта дзяржакантролю выяўлены шэраг фактаў продажу «шэрых» сотовых

Для некаторых прадпрымальнічых асобаў, бізнэс якіх пабудаваны на нелегальных, але такіх прыбытковым гандлі сотовымі тэлефонамі, стала непрыемным сюрпрызам умяшання ў іх справу супрацоўнікаў Камітэта дзяржакантролю: ў прыватнасці, істотны ўрон панеслі гора-прадпрымальнікі ў Віцебскай вобласці.

Як паведамілі карэспандэнту нашай газеты ў прэс-цэнтры КДК, супрацоўнікі камітэта па Віцебскай вобласці разам з упраўленнем дэпартамента фінансавых расследаванняў і інспекцыяй Міністэрства па падатках і зборах правалі праверку суб'ектаў гаспадарання з мэтай выявы і папярэдзіць факты нелегальнага абароту сотовых тэлефонаў на тэрыторыі нашай краіны.

Выстава бадзёрасці і здаровага ладу жыцця

3 11 па 14 сакавіка ў выставачным комплексе «Белэкс» на вул. Я. Купалы, 27 праводзіцца міжнародная выстава-кірмаш «Паляванне і рыбалоўства. Вясна. 2008».

Агульная плошча экспазіцыі складае 3800 квадратных метраў. У выставе бяруць удзел паліўныя гаспадаркі, сажалкавыя гаспадаркі дэпартаменту па меліярацыі Мінсельгасхарча, а таксама прадпрыемствы, што займаюцца вытворчасцю і пастаўкай тавараў для палявання і рыбалоўства.

Сучасныя прылады і абсталяванне, інвентар для падводнага палявання, боепрыпасы і нажы вядомых фірмаў, рыбалоўныя і паліўныя туры, турыстычны тавары — усё гэта ўбачыць і ацэніць наведвальнікі. Напрыклад, прама тут можна будзе набыць маламернае судна, адрозна зарэгістраваць яго, атрымаць бартавы нумар і іншыя дакументы на стандартзе Дзяржаўнай інспекцыі па маламерных суднах.

Рэпарцёр атрымаў заданне... РАСПАЧАЦЬ СВАЮ СПРАВУ

Любая справа, зразумела, пачынаецца з жадання чалавека ёй займацца. А затым, хоць, можа, і найперш трэба задумацца над сваімі фінансавымі магчымасцямі для арганізацыі дзейнасці ў жаданай сферы.

У гэтым карэспандэнце «Звезда» пераканалі канкрэтныя прыклады з жыцця нашых землякоў, якія на пэўным этапе трапілі ў даволі складанае становішча, але не разгубіліся і здолелі паспяхова скажыцца існуючымі сёння магчымасцямі атрыманна дзяржаўнай падтрымкі.

Жыхарка Гродна Святлана Пецель скончыла каледж па бухгалтарскай спецыяльнасці і сутыкнулася з даволі тыповай для сваіх калег праблемай: найменшым патрэбны спецыялісты са стажам, але як жа быць навічку? Якім чынам, не працуючы, гэтай практычна набрацца, а тым больш, інваліду? Дзіўна — зварнулася ва ўпраўленне па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Гродзенскага гарвыканкама, дзе яе зарэгістравалі беспрацоўнай, пасля чаго аказалі канкрэтную і, можна сказаць, лёсавызначальную падтрымку.

Па праграме працоўнай рэабілітацыі інвалідаў Святлану накіравалі на работу бухгалтарам-касірам на адно з прадпрыемстваў абласнога цэнтру. Там яна не толькі замацавала свае тэарэтычныя веды на практыцы, але і, што не менш важна, атрымала першы ўрок працы з людзьмі, у калектыве. Гэта працягвалася 12 месяцаў, на працягу якіх з фонду сацыяльнай абароны насельніцтва прадпрыемства часткова кампенсаваліся расходы на зарплату накіраванаму туды чалавеку.

У гэтым карэспандэнце «Звезда» пераканалі канкрэтныя прыклады з жыцця нашых землякоў, якія на пэўным этапе трапілі ў даволі складанае становішча, але не разгубіліся і здолелі паспяхова скажыцца існуючымі сёння магчымасцямі атрыманна дзяржаўнай падтрымкі.

У гэтым карэспандэнце «Звезда» пераканалі канкрэтныя прыклады з жыцця нашых землякоў, якія на пэўным этапе трапілі ў даволі складанае становішча, але не разгубіліся і здолелі паспяхова скажыцца існуючымі сёння магчымасцямі атрыманна дзяржаўнай падтрымкі.

У гэтым карэспандэнце «Звезда» пераканалі канкрэтныя прыклады з жыцця нашых землякоў, якія на пэўным этапе трапілі ў даволі складанае становішча, але не разгубіліся і здолелі паспяхова скажыцца існуючымі сёння магчымасцямі атрыманна дзяржаўнай падтрымкі.

У гэтым карэспандэнце «Звезда» пераканалі канкрэтныя прыклады з жыцця нашых землякоў, якія на пэўным этапе трапілі ў даволі складанае становішча, але не разгубіліся і здолелі паспяхова скажыцца існуючымі сёння магчымасцямі атрыманна дзяржаўнай падтрымкі.

У гэтым карэспандэнце «Звезда» пераканалі канкрэтныя прыклады з жыцця нашых землякоў, якія на пэўным этапе трапілі ў даволі складанае становішча, але не разгубіліся і здолелі паспяхова скажыцца існуючымі сёння магчымасцямі атрыманна дзяржаўнай падтрымкі.

У гэтым карэспандэнце «Звезда» пераканалі канкрэтныя прыклады з жыцця нашых землякоў, якія на пэўным этапе трапілі ў даволі складанае становішча, але не разгубіліся і здолелі паспяхова скажыцца існуючымі сёння магчымасцямі атрыманна дзяржаўнай падтрымкі.

У гэтым карэспандэнце «Звезда» пераканалі канкрэтныя прыклады з жыцця нашых землякоў, якія на пэўным этапе трапілі ў даволі складанае становішча, але не разгубіліся і здолелі паспяхова скажыцца існуючымі сёння магчымасцямі атрыманна дзяржаўнай падтрымкі.

У гэтым карэспандэнце «Звезда» пераканалі канкрэтныя прыклады з жыцця нашых землякоў, якія на пэўным этапе трапілі ў даволі складанае становішча, але не разгубіліся і здолелі паспяхова скажыцца існуючымі сёння магчымасцямі атрыманна дзяржаўнай падтрымкі.

У гэтым карэспандэнце «Звезда» пераканалі канкрэтныя прыклады з жыцця нашых землякоў, якія на пэўным этапе трапілі ў даволі складанае становішча, але не разгубіліся і здолелі паспяхова скажыцца існуючымі сёння магчымасцямі атрыманна дзяржаўнай падтрымкі.

У гэтым карэспандэнце «Звезда» пераканалі канкрэтныя прыклады з жыцця нашых землякоў, якія на пэўным этапе трапілі ў даволі складанае становішча, але не разгубіліся і здолелі паспяхова скажыцца існуючымі сёння магчымасцямі атрыманна дзяржаўнай падтрымкі.

У гэтым карэспандэнце «Звезда» пераканалі канкрэтныя прыклады з жыцця нашых землякоў, якія на пэўным этапе трапілі ў даволі складанае становішча, але не разгубіліся і здолелі паспяхова скажыцца існуючымі сёння магчымасцямі атрыманна дзяржаўнай падтрымкі.

У гэтым карэспандэнце «Звезда» пераканалі канкрэтныя прыклады з жыцця нашых землякоў, якія на пэўным этапе трапілі ў даволі складанае становішча, але не разгубіліся і здолелі паспяхова скажыцца існуючымі сёння магчымасцямі атрыманна дзяржаўнай падтрымкі.

У гэтым карэспандэнце «Звезда» пераканалі канкрэтныя прыклады з жыцця нашых землякоў, якія на пэўным этапе трапілі ў даволі складанае становішча, але не разгубіліся і здолелі паспяхова скажыцца існуючымі сёння магчымасцямі атрыманна дзяржаўнай падтрымкі.

У гэтым карэспандэнце «Звезда» пераканалі канкрэтныя прыклады з жыцця нашых землякоў, якія на пэўным этапе трапілі ў даволі складанае становішча, але не разгубіліся і здолелі паспяхова скажыцца існуючымі сёння магчымасцямі атрыманна дзяржаўнай падтрымкі.

У гэтым карэспандэнце «Звезда» пераканалі канкрэтныя прыклады з жыцця нашых землякоў, якія на пэўным этапе трапілі ў даволі складанае становішча, але не разгубіліся і здолелі паспяхова скажыцца існуючымі сёння магчымасцямі атрыманна дзяржаўнай падтрымкі.

У гэтым карэспандэнце «Звезда» пераканалі канкрэтныя прыклады з жыцця нашых землякоў, якія на пэўным этапе трапілі ў даволі складанае становішча, але не разгубіліся і здолелі паспяхова скажыцца існуючымі сёння магчымасцямі атрыманна дзяржаўнай падтрымкі.

У гэтым карэспандэнце «Звезда» пераканалі канкрэтныя прыклады з жыцця нашых землякоў, якія на пэўным этапе трапілі ў даволі складанае становішча, але не разгубіліся і здолелі паспяхова скажыцца існуючымі сёння магчымасцямі атрыманна дзяржаўнай падтрымкі.

У гэтым карэспандэнце «Звезда» пераканалі канкрэтныя прыклады з жыцця нашых землякоў, якія на пэўным этапе трапілі ў даволі складанае становішча, але не разгубіліся і здолелі паспяхова скажыцца існуючымі сёння магчымасцямі атрыманна дзяржаўнай падтрымкі.

У гэтым карэспандэнце «Звезда» пераканалі канкрэтныя прыклады з жыцця нашых землякоў, якія на пэўным этапе трапілі ў даволі складанае становішча, але не разгубіліся і здолелі паспяхова скажыцца існуючымі сёння магчымасцямі атрыманна дзяржаўнай падтрымкі.

У гэтым карэспандэнце «Звезда» пераканалі канкрэтныя прыклады з жыцця нашых землякоў, якія на пэўным этапе трапілі ў даволі складанае становішча, але не разгубіліся і здолелі паспяхова скажыцца існуючымі сёння магчымасцямі атрыманна дзяржаўнай падтрымкі.

Устаноўлены адзіны парадак аплаты за навучанне ў дзіцячых школах мастацтваў

Шык-шок Трыкатажнае КІМАНЮ колеру кавы

У вясенне-летнім сезоне 2008 на першы план выходзіць паветранасць і вытанчанасць мадэляў з тонкай пражы, непаўторнасць жакардавых узораў, яркія, незвычайныя калюрывы расэрні. Галоўнае ў такім трыкатажы — пластычнасць, адчуванне камфорту і ўніверсальнасць.

Пік папулярнасці перажываюць трыкатажныя сукенкі. Толькі ў адрозненне ад зімовага сезона гэта цяпер вырабы з надзвычай тонкай пражы і самых розных фасонаў, напрыклад, у стылі сіманю. Трыкатаж упрыгожваецца самымі разнастайнымі ўзорамі — ад самых простых спалучэнняў да такіх калюрывых расэрняў, якія здаюцца на першы погляд дыкаватымі. Новае нараджэнне перажывае і жакардавы трыкатаж. Розныя фігурныя ўзоры, выявы і нават сюжэты вылучаюцца дзякуючы іншаму колеру і фактуры. Яны надаюць простым сілуэтам незвычайны выгляд.

Простыя трыкатажныя сілуэты набываюць металічны бляск, да чаго дызайнеры выкарыстоўваюць інавацыйныя віды пражы або спецыяльную апрацоўку. Прапануюцца падоўжаныя мадэлі, трыкатаж грубай, буйной вязкі — у асноўным гэта свабодная, бяформенная сілуэты. Буйная вязка доўгага кардыгана цудоўна можа спалучацца з лёгкімі тканінамі летніх сукенак. Разважаючы над тэмай звычайнага світара без каўняра з мяккага кашміру, дызайнеры вырабілі зручныя паўсядзённыя тунікі, доўгія кардыганы і свабодныя трапезы. Скарачаныя варыянты трыкатажы цудоўна спалучаюцца з актуальнымі ў гэтым сезоне пышнымі спадніцамі або свабоднымі штанамі мужчынскага стылю.

Актуальныя колеры: пастэльныя. Бледныя, пяшчотныя адценні шэрага, бронзавыя, карычнева-жоўты, насынены колер кавы, самыя розныя яркія фарбы.

Падрыхтвала Святлана БАРЫСЕНКА.

Тэлесеткі СТАРАЯ КАЗКА НА НОВЫ ЛАД

«Непрыгожая» зноў вяртаецца на экраны. Але ўжо з іншай «прапіскай»

Ядзерная сумесь гісторыі пра Папялушку і прыгажуню і пачвару, толкі наадварот, зававала калі не ўвесь свет, то амаль усю яго жаночую частку. Калумбія, Венесуэла, Ізраіль, Германія, Індыя, Мексіка, Расія — усё яны капітулявалі перад брыдкім качанём «Беці-непрыгожай», якая напрыканцы абавязкова ператваралася ў прыгажуню і шчасліўку. З 11 кадраў тэлеанал «ЛАД» прапануе глядачам альтэрнатыўны выданне ўжо Каці Пушкарвай — амерыканскую тэлеаналу «Непрыгожая Вэй». Докладней, беларусы ўбачаць першы сезон — 23 серыі папулярнага амерыканскага серыяла. Бо другі сезон здымаецца яўраза цяпер.

Галоўная гераіня серыяла, Беці Суэрэз — дзючына з лацінскай сям'і, якая працуе сакратаркай у модным часопісе. Калі бдзючына з яе з-за непрыгажнага знешнасці адсутнасці тусту. Дзюб, прыгожы і ўпэўнены ў сабе Дзюніл Мід, ад якога ўсе жанчыны страчаваюць розум, нарашце накіроўвае Беці ў «ссылку» ў самы далёкі пакойчык, былою кладку выдываецца. А тая шчаслівая ўжо тым, што можа ціха маліцца на боса і дапамагач яму выкручвацца з непрыемных сітуацый. Але як толькі ў кампаніі наспявае фінансавы крызіс, вопыт і ўменні Беці аказваюцца ярац дзючынаў...

Між іншым, адным з вядучых прадзюсараў амерыканскай «анты-прыгажуні» стала кіназорка Сельма Хаек, якая таксама выканала адну з галоўных роляў. А роля Беці была даверана маладой актрысе са званіком імем Амерыка Феррар. Наколькі пераканаўчай атрымалася гісторыя? Настолькі, што ўзяла летасе «Залатыя глобусы» за лепшы камедыйны серыял і лепшую жаночую ролю, 3 прэміі «Эмі» ў гэтых жа намінацыях плюс лепшы падбор акцёраў, плюс 4 прэміі «Альма» за дасягненні лацінаамерыканскіх акцёраў, і яшчэ больш як дзюсятка розных прэміі і ўзнагарод.

ДА СЛОВА Непрыгожая сакратарка, бязмоўна закаханая ў свайго шэфэ, — гэты сюжэт увавобілі кінаканманіі розных краін. У выніку свет убачылі арыгінальную калумбію «Беці непрыгожая», венесуэльскую «Тоўстая дзючынка» і мексіканскую «Самая цудоўная непрыгожая», нямецкую «Закахана ў Герліне» і індыйскую «Такой, як Дзюсі, больш няма» і г.д. Імёны ў гераінь розныя, жывёльныя акулеры і «скабкі» на зубках. Прычым чым больш дзючыні і прадзючыні вобраз гераіні псікалагам, сцэнарыстам, касцюмерам і стылістам удаецца стварыць напачатку, тым больш эмацыянальна рэагуюць глядачы на яе пераўтварэнне. Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

«САБАКА» АТАКАВАЎ ЧАЛАВЕКА

Гэта здарылася ў адной з вёсак Кармянскага раёна. Калі ноччу адзін мужчына выйшаў з хаты на двор, на яго, як ён думаў, наляцэ сабака і пакусаў. Абаранючыся, чалавек забіў звера, які аказаўся... янотам. Ёсць верагоднасць, што ён — шалёны, таму мужчына праходзіць неабходнае ў такіх выпадках абследаванне.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

СЁННЯ Месяц Першая квадра. Месяц у сузор'і Блізнятаў. ІМЯНЫНЫ

Table with weather forecasts for various cities: Мінск, Віцебск, Магілёў, Гомель, Гродна, Брэст.

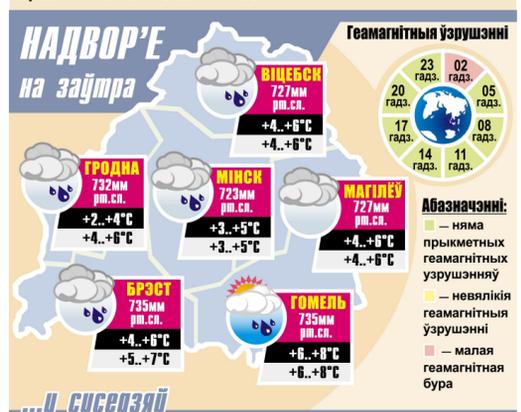

Table with weather forecasts for cities: Варшава, Кіев, Рыга, Вільнюс, Масква, С.Пецярбург.

12 сакавіка

1917 год — лютаўская рэвалюцыя ў Расіі — 27 лютага (12 сакавіка) ўсеагульная забастоўка перарасла ва ўзброенае паўстанне, пачаўся масавы пераход войскаў на бок паўстаўшых, якія занялі найважнейшыя пункты ў Петраградзе, урадывай будынкi. Створаны Савет рабочых і салдацкіх дэпутатаў, адначасова створаны Часовы камітэт Дзяржаўнай думы, які сфармаваў урад.

1921 год — падпісаны Рыжскі мірны дагавор паміж Саветскай Расіяй і Украінай, з аднаго боку, і Польшчай — з другога, які завяршыў савецка-польскую вайну 1919—1921 гадоў (прадстаўнікі Саветскай Беларусі да перамоў далучаны не былі). Да Польшчы перайшлі вялікія тэрыторыі на ўсход ад лівкі Керзона (пераважна з няпольскім насельніцтвам) — Заходняя Беларусь і Заходняя Украіна. Бакі абавязваліся не весці варажых дзеянняў адзін супраць другога. Савецкі бок згадзіўся вярнуць Польшчы ваенныя трафры, усе навуковыя і культурныя каштоўнасці, вывезеныя з тэрыторыі Польшчы пасля 1 студзеня 1770 года, а таксама выплаціць Польшчы 30 млн залатых рублёў на працягу года — за ўклад Польшчы ў гаспадарскую дзейнасць Расійскай імперыі і яшчэ перадаць польскаму боку маёмасць на 18 млн залатых рублёў (фактычна гэта было рэпарачыі). Польшча звязвалася ад адказнасці за даўгі і іншыя абавязальствы Расійскай імперыі перад іншымі дзяржавамі.

«Не адкладвай на заўтра тое, што сёння можна быць зроблена тваім сапернікам». Яніна Пахожская, польская пісьменніца.

Дзве даты: Цытата дня.

Простыя рэчы

Цяпер ужо ў межах райцэнтра Паставы ёсць на возеры Задзёўскае паўвостраў і на самым мысе яго чырванне старой ды не выцілай цэглай двухпавярховы будынак. Вакол яшчэ некалькі пабудов. Гэта былі маёнтак, летні домик мясцовага ўладара, Тызенгаўза. Сюды ён зрэдчас наведваўся падыхаць свежым паветрам, пахадзіць па чаромхавай алеі на беразе возера. Сталя ў маёнтку старая, яшчэ панскіх часоў пуня. Вось пры яе разборы некалі і дзавялося прысутнічаць. Складзены будынак быў у свой час па-гаспадарску: цагляныя вуглы і слупы на стыхах бярнуў. У канцы саракавых будынак перакрылі, адзін са старажылаў расказваў, што драмка была папрыбіваная драўлянымі цэвікамі. Але і новая за некалькі дзюсяцігоддзяў паспела згніць.

краніцы называлі яе сянніцай, сянніцай. Гэта старадаўняя пабудова, пашираная асабліва была на захадзе і ў цэнтры Беларусі. А да XVII стагоддзя адрыная называлі спальню ў жылым памішканні або халодны будынак, у якім жылі летам. Гэта значэнне слова згубілася. Ёсць адрына як месца захоўвання ўсёго неабходнага ў сялянскай гаспадарцы, дзе-нідзе ў вёсцы засталася і да сёння. У Станіслава Шушчэвіча: 3 чыстай рэчкі Быстрыцы Светлай чыстай вадзіцы, А з адрыны Канюшыны, А са свірна макухі, А мякіны з-пад павеці Для кароўкі Пястухі Нанасілі гуртам дзюці.

Дык што ж такое ПУНЯ? Ды простае рэч — вялікая халодная будыніна для захоўвання найперш сена. Па сваім гаспадарчым прызначэнні пуня блізка да адрыны. Ды і сёння ў тлумачальных слоўніках гэтыя словы стаяць побач. Ды ў нас, у заходніх раёнах Віцебшчыны, адрына — усё-такі таксама халодная будыніна для захоўвання яшчэ і кармоў, сельскагаспадарчага інвентару. А на поўдні нашай

вёсцы той жа старажыл расказваў, што ў час апошняй вайны ў пуні трымалі немцы ваеннапалонных. Многія паміралі, іх і хавалі непадалёк, у ляшчым кар'еры. А калі пасля вайны перакрывалі пуню, то знаходзілі ў страце і ў сценах запісачкі. Адчуваў чалавек, што каане — і аловачак на нейкай паперцы пісаў сваё імя, адрас. Некаторыя з іх можна было і прачытаць. Ды ні хто нікуды не звярнуўся. Не стала старой пуні, не стала надзеі на схаваныя багацці, знікла і памяць аб ахвярах той вайны, якія апошняе часі свае правалі ў гэтай пуні.

Дык што ж такое ПУНЯ? Ды простае рэч — вялікая халодная будыніна для захоўвання найперш сена. Па сваім гаспадарчым прызначэнні пуня блізка да адрыны. Ды і сёння ў тлумачальных слоўніках гэтыя словы стаяць побач. Ды ў нас, у заходніх раёнах Віцебшчыны, адрына — усё-такі таксама халодная будыніна для захоўвання яшчэ і кармоў, сельскагаспадарчага інвентару. А на поўдні нашай

ЛЁД ВЯСНОЮ КРОХКІ

Жыхар вёскі Канохі Ляхавіцкага раёна сеў на веласіпед і паехаў на мясцовы вадаём. Лёд каля берага яшчэ быў, і мужчына спадзяваўся занцацца падледным ловам рыбы. А праз нейкі час людзі паднялі трывогу, бо на лёдзе быў толькі веласіпед з вудай. Выпкікалі вадалазцы і яны далі з-пад лёду тапельца. І хоць глыбіня вадаёма была ўсяго два метры, тым не менш чалавек загінуў. Сымон ВІСТУНОВІЧ.

Усміхнёмся!

З жыцця халасцяка. Я ў пакоі прыбраў. Назвычка стала... Як у гацях.

Прыходзіць мужык да стаматолага. Той паглядзеў і кажа:

Аўтапарады ПРАВИЛЫ АГЛЯДУ

Вясной традыцыйна ўзрастае актыўнасць пакуніку на другасным рынку аўтамабіляў. І ні для кога не сакрэт, што некаторыя надобрасапельнаася асобы імкнўца, скарыстаўшыся вялікім попытам на легкавушкі, прадаць бітыя машыны ці аўтамабілі з іншымі прыхаванымі дэфектамі. Таму прапануем некалькі парадаў, без якога праектына пражыць немагчыма. Зрублены ток-гумно быў вельмі адмыслова, кожнае бяроно вельмі шчыльна паціскае-паграналяса адно да другога, нібы не імшылі, каб ніякі прызны не маглі залезці да жэбкі. Помню гэты ток яшчэ старажытны шольнікам, належачы ён тады ўжо калгасу. Потым былі разабраны на нейкія калгасныя пярэбры. Цяпер ужо няма і таіх, нейкую палоску змялі побач з гумнішчым засявае суседзі і далёкі сваяк. Такое жэбкі.

Але закноўна размову вяселейшым. Зноў з «Новай зямлі» Якуба Коласа, гэтай пазычанай энцыклапедыі прастага вясковага жыцця. Міхась і Антос святочным днём у чаканні гацэй:

Пайшлі ў гумно на спачыванне — Ададзі мінуту для дрымоты. Прыветства скрыпнулі вараоты, З вясельным шумам расчынілісь. У гумне мушкетеры прыпынілісь. Усёго пажытка, хвала богу, — Збжанькі новай і мурогу. Здавалася, страж і прылыты Усёго трымаць не мели сілы, Бо з двух бакоў над самым токам, Калі на іх ты кінеш вокам, Сяно, збжанька нависала. Тут лугам, полем патыхала... — У нас сеголетка — сваяціна! — Так, дзюкый богу, паджылісь. АLESS КАСЦЕНЬ. вёска Касцінь Пастаўскага раёна.

Table with financial data: Information on the results of the financial and economic activity of the open joint-stock company «Molodchynolles» for 2007.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь. РЕГІСТРАЦЫЙНЫ НУМАР 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСкі, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ПАХАНЕНКА, Т. ПАДАЛЖ, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РОСКОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СІДОРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕСкі (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, І. ШЧУЧОНКА. НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а. ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 287 19 19 (тэл.факс); аддзелаў: ліснамаў — 287 18 64, падлікі і распусьтоўвання — 287 18 51, юрыдычная — 287 19 68, сакратарыята

— 292 05 82, адказны за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 04 12; «Мясцовыя саміраванне» — 292 21 03, уплосных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 24 31 92, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 74 13 92, Баранавічы: 7 26 02, Магілёў: 32 74 31; бухгалтэры: 292 22 03; даведкі па рэкламе і аб'явах тэл.факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zviazda.minsk.by, рэдактар рэкламнага аддзела — тэл.факс 292 04 52. http://www.zviazda.by E-mail: info@zviazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўдаюцца супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя пакаідае за сабой права не ўступаць у перапіску з аўтарамі. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі. Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы. Газета адрэдукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў у год. Тыраж 35,018. Індэкс 63850. Зак. № 1328. Нумар падпісанні ў 19,30. М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12